

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ « Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ »

Ρίκα Τζιαμπίρη - Στούπα

ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ

(Λέξεις και φράσεις από την τοπική διάλεκτο της περιοχής μας)

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ
“Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ”
Πολιτιστικές δραστηριότητες

ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ, 2008

ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ

Απο τη

Ρίκα Τζιαμπίρη - Στούπα

Φιλολογική επιμέλεια:
Γιώργος Στούπας

Επιμέλεια-Μακέτες-Εξώφυλλο:
Μάκης Κουτσονίκος

Παραγωγή:
ΦΙΛΟΠΡΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ
“Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ”
Άγιος Κοσμάς -51100 Γρεβενά
Τηλ.: 6974392811
<http://www.tsiraki.gr>

Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
Τσιάρας Κώστας - Τσιομπλίκας Νίκος
Πλ. 25ης Μαρτίου 5 - Γρεβενά
Τηλ. 2462022475 - Fax 2462087998

*Το βιβλίο αυτό δεν πωλείται.
Χαρίζεται απο τον Σύλλογο ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ
“Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ” στα μέλη του, στους χωριανούς
και τους φίλους του Συλλόγου, ύστερα απο επιθυμία της κ.
Τζιαμπίρη-Στούπα.*

*Αφιερωμένο σε ότι πολυτιμότερο έχω στη ζωή μου,
το γιό μου Ιωάννη*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

*Το παρόν πόνημα δεν αποτελεί λογοτεχνικό έργο.
Είναι μία απλή καταγραφή τοπικών ιδιοματισμών που
γνωρίσαμε εμείς, που γεννηθήκαμε σ' αυτή τη μικρή
βορειοδυτική γωνιά της Μακεδονίας στα χωριά Βιβίστι
(Εκκλησιές) και Τσιράκι (Άγιος Κοσμάς) του Δήμου
Αγίου Κοσμά στο Νομό Γρεβενών.*

*Είναι οι λαλιές μας, είναι απλές λέξεις που θέλησα να
μοιραστώ χαρούμενα και νοσταλγικά με όλους σας.*

*Προσπάθησα να τις μεταδώσω γνωρίζοντας απ' την
αρχή ότι μπορεί κανείς να τις δεχτεί, να συγκινηθεί, να τις
αγνοήσει ή να γελάσει.*

*Για μένα αντιπροσωπεύουν τα παιδικά μου χρόνια.
Κάθε λέξη μία εικόνα, κάθε λέξη μία μικρή ιστορία, κάθε
λέξη είναι οι παιδικοί μου φίλοι, είναι η μάνα μου, είναι η
πεθερά μου, είναι όλοι αυτοί που φύγανε.*

*Ενα μεγάλο ευχαριστώ στο σύζυγό μου του οποίου η
βοήθεια υπήρξε σημαντική.*

*Φιλικά διακεείμενη προς όλους
Ρίκα Τζιαμπίρη - Στούπα*

- Τι έπαθες α Μήτρον;
- Ν' τυφλαμάρα μ' έπαθα.
Σκόνταψα σ' ένα μπάκαλου, γριντώθκα καταή,
τσάκσα του χέρ' κι μούρσιουσα τς μύτις.
Μπλιόνταζα στου αίμα.
Αφκε του πε, μη ρουτάς!
- Τι έπαθες Δημήτρη;
Τον κακό μου τον καιρό.
Παραπάτησα σε μία πέτρα, έπεσα κάτω,
έσπασα το χέρι μου και μάτωσε η μύτη μου.
Πλημμύρισα στο αίμα.
Ασ' τα μην τα ρωτάς!

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

A,α

αγαρηνό (το) / ο αγριάνθρωπος.
αγγειό (το) / το δοχείο.
αγκόθκα (ρ) / δεν μπορώ να καταπιώ.
αγκίδα (η) / κάθε τι το αιχμηρό, η μικρή ανύπαντρη κοπέλα .
αγκάρσμα (το) / η φωνή του γαιδάρου.
άγανα (τα) / τα στάχυα του σιταριού.
αγκίσα (ρ) / κατάλαβα, απο τότε που άρχισα να αντιλαμβάνομαι.
αγριπίδα (η) / η άκρη της σκεπής του σπιτιού γύρω-γύρω.
αγγρουκούμπανους (ο) / η άγρια μεγάλη σφήκα και μτφ. ο ισχυρογνώμωνας.
αγρουστόλκους (ο) / αυτός που έχει άγρια χαρακτηριστικά.
αδέφτιρου (επιρ.) / την άλλη φορά.
αδραξα ή αδράγκα (ρ) / πήρα φωτιά, ροδοκοκκίνησα απο πολύ ζέστη.
αδράχτ (το) / το δράχτι, ζύλινο εργαλείο που κλώθανε το μαλλί οι γυναίκες.
Αϊδήμους (ο) / το ιερό της εκκλησίας.
αλουγόμσα (η) / αλογόμυγα.
άλλουϊς (επιρ) / αλλιώτικα, διαφορετικά.
αλαφρουκάνταλου (το) / ο χαζός, ο επιπόλαιος.
αλούπα (η) / η αλεπού
αμπώχνου (ρ) / σπρώχνω.
αμπουδάου (ρ) / εμποδίζω.
ανάλαγους (ο) / αυτός που δεν έβαλε τα καλά του ρούχα, ο ντυμένος πρόχειρα.
ανάσκλα (επιρ) / ανάσκελα.
αναβουδίζονται (ρ) / ανακατεύονται.
αντάρα (η) / η ομίχλη.
ανταριάσκα (ρ) / ξεσηκώθηκα // νευριάσθηκα.
ανταριασμένους (ο) / ο νευριασμένος.
αντραλιάσκα (ρ) / ζαλίσθηκα.

αντράλα (η) / η ζάλη.
αντραλιάζουμι (ρ) / ζαλίζομαι.
ανεμουσούρ (το) / ο σωρός του χιονιού που μαζεύεται
απο τον αέρα.
αντιριέμι (ρ) / ντρέπομαι // διστάζω.
αντίμαχος (ο) / ο ζωηρός // ο αντίπαλος.
αντίσπουρους (ο) / ο σπόρος για τα χωράφια.
αντέτια (τα) / τα ήθη και τα έθιμα.
αντρέπουμι (ρ) / ντρέπομαι.
αντρουπή (η) / η ντροπή.
αντζιάκ (επιρ) / ακριβώς // στην τρίχα.
άντζα (η) / η γάμπα.
αζούργους (ο) / ο αζύριστος.
απαράτσι (ρ) / εγκατέλειψε // παράτησε // άφησε.
απλουτό (το) / το ρηχό πιάτο.
απολοϊούμι (ρ) / απαντώ.
απόπατους (ο) / ο υπαίθριος καμπινές.
αποκρούχκα (ρ) / ματιάσθηκα.
απόρξι (ρ) / απέβαλε.
αψχώ (ρ) / λυπούμαι κάποιον.
αράδα (η) / η σειρά στο τετράδιο αλλά και η περίοδος
γαλακτοπαραγωγής.
αραθμούμι (ρ) / ενθυμούμαι.
αραχνάδα (η) / η κακομοίρα.
αργανάς (ο) / αυτός που δεν παίρνει απο λόγια.
αρμινιά (η) / το λάχανο τουρσί.
αριτσιόθκι (ρ) / θύμωσε // αγρίεψε.
αρί (το) / το αραιό.
αρίτσιους (ο) / ο σκαντζόχοιρος, αλλά και ο κάλος που
βγαίνει στο χέρι.
αρτίθκα (ρ) / έφαγα πριν μεταλάβω.
αρχότ (το) / η δροσιά.
ασκιάθκα (ρ) / σιχάθηκα.
ασουλούπουτους (ο) / αυτός που δεν έχει καλή εμφάνιση,
ο ασυμάζετος.

αστριχιά (η) / η άκρη του σπιτιού που πέφτουν οι σταλαγματιές.
αστουχώ (ρ) / ξεχνώ.
άτζιπα (επιρ) / άραγε.
ατζιόκιαστους (ο) / ο απροσάρμοστος, ο ασυμμόρφωτος.
ατσαλιές (οι) / άσχημα λόγια // αθυροστομίες.
αφτουσι (ρ) / άκανε.
αφκέτου (ρ) / άφησέ το και μπφ. σιγά τι έκανες.
αφκρούμι (ρ) / ακούω.
αφύσκους (ο) / ο αφύσικος, ο άγριος, ο κακός.
αχαμπέρουτους (ο) / αυτός που δεν παίρνει απο λόγια.
αχαριές (οι) / τα βρώμικα λόγια.
αψιά (η) / η απότομη βροχή.
αυλαγάς (ο) / το μικρό λιβάδι.
αμπάρα (η) / ξύλινος εντοιχισμένος σύρτης στην είσοδο του σπιτιού.
αντερί (το) / ανδρικό ρούχο απο μαλλί πρόβειο.
Αγάς (ο) [τούρκ] / σύμβουλος της δημογεροντίας επι τουρκοκρατίας.
αγαλήκι (το) / ο φόρος για τον αγά.
ασκέρ (το) [τούρκ] / ένοπλο τουρκικό τμήμα.
αφέντζ (ο) / ο παπάς // ο πεθερός της νύφης.
αφανίσκα (ρ) / καταξοδεύτηκα.
αχμάκης (ο) / ο κουτός.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΛΙΕΣ-

B,β

βαέν (το) / το βαρέλι του κρασιού.
βακούφ (το) / η εκκλησία.
βακούφκου (το) / εκκλησιαστικό κτήμα.
Βαντσκό (το) / παλιά ονομασία του χωριού Κυδωνιές.
βαστιέμι (ρ) / κρατιέμαι, στηρίζομαι, έχω λεφτά.
βελέντζα (η) / η φλοκάτη.
Βιβίστι (το) / παλιά ονομασία του χωριού Εκκλησιές.
βιδουλόγους (ο) / το κατσαβίδι.
Βιλιά (η) / παλιά ονομασία του χωριού Οροπέδιο.
βιράγκου (το) / κακορίζικο.
βιτσιάρκου (το) / το ζώο που κλωτσάει // το ατίθασο.
βιρνίκ (το) / το νευρικό και κακόψυχο άτομο.
βιρβέρξα (ρ) / πόνεσα πολύ.
βιρός (ο) / εκεί που συγκεντρώνεται το πολύ νερό του ποταμού.
βαγμούρα (η) / βουϊτό // ο θόρυβος του ποταμού όταν κατεβάζει πολύ νερό.
βουρλίσκα (ρ) / κουράσθηκα // ζαλίσθηκα.
βουρλάθκα (ρ) / ζαλίσθηκα.
βούγκουρας (ο) / η άγρια μαύρη ή κίτρινη σφήκα.
βούλα (η) - **βούλες** (οι) / το κουμπί, τα κουμπιά, αλλά και η σφραγίδα.
βουρλίδια (τα) / τα κουρέλια.
βούμπιρου (το) / ατάραχο // αδιάφορο // κούτσουρο.
βουρσμένους (ο) / ο δυνατός και ασταμάτητος βοριάς.
Βραβόνστα (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Καληράχη.
βρακουζούνα (η) / η μεγάλη βράκα.
βρίζα (η) / το δημητριακό σίκαλη.
βρέντζιους (ο) / το αγόρι όταν είναι βρέφος.
βρουκάλιασι (ρ) / έσκασε απο το κλάμα.
βρουμούσκια (τα) / μυρμήγκια του δέντρου που μυρίζουν άσχημα.
βαίζου (ρ) / γέρνω προς τη μιιά ή την άλλη πλευρά.
βατσνιά (η) / η αγκαθιά // ο βάτος.
βρωμοστιά (η) / αφέψημα για τον πυρετό.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ-

Γ,γ

γαλάρια (τα) / τα γαλακτοφόρα αιγοπρόβατα.
γαλαντζής (ο) / ο γανωτής.
γαλότσι (οι) / λαστιχιένες μπότες μέχρι τον αστράγαλο που κούμπωναν με ένα κουμπί.
γαλατσίδα (η) / το καλαμπόκι που έχει ακόμη γάλα, αλλά και τα ραδίκια που βγάζουν γάλα.
γάνιασα (ρ) / έσκασα απο τη δίψα // αγανάκτησα.
γαράφα (η) / η κανάτα του νερού.
γάρους (ο) / η αρμύρα του τυριού.
γάτους (ο) / ο σάκκος με τα εργαλεία των μαστόρων.
γαύρους (ο) / το τυρί.
γάστρα (η) / σιδερένιο σκέπαστρο που ψήγανε τη πίτα.
γίμηρους (ο) / ο ήμερος, αυτός που πλησιάζεται.
γυμιράδ (το) / είδος δένρου βελανιδιάς.
γινάτ (το) / ο θυμός.
γήτιψι (ρ) / μάγεψε // σαγήνευσε.
γιατάκ (το) / το στρώμα // η φωλιά.
γυμιάδα (η) / η φουκαριάρα // η αξιολύπητη.
γιτιά (η) / το δέντρο ιτιά.
γκαβαλό (το) / το τζάμπα.
γκαβαλιάρς (ο) / αυτός που θέλει να τρώει τζάμπα.
γκαβανάς (ο) / αυτός που παρ' ότι έχει μάτια δεν βλέπει.
γκαβός (ο) / ο τυφλός.
γκαβάθκα (ρ) / τυφλώθηκα.
γκαβαμάρα (η) / η τυφλότητα.
γκαβουλέξου (η) / η τυφλή γυναίκα.
γκάζντρα (η) / το πρώτο ανοιξιάτικο κίτρινο λουλούδι που βγαίνει στα προσήλια, έχει βολβό και τρώγεται.
γκαλντέμου (η) / ψηλή με καμπούρα και άχαρη γυναίκα.
γκαραβέλ (το) / το μαύρο πουλί // μαυρισμένο παιδί απο τον ήλιο.
γκαίλους (ο) / ο κατακκόκινος.
γκαλγκούτς (επιρ) / παίρνω κάποιον στην πλάτη μου.
γκαρούφλιασι (ρ) / σούφρωσε, μπήκαν τα μάτια μέσα, μαζεύτηκε.

γκαρουφλιασμένους (ο) / ο αδύνατος, ο ρυτιδωμένος,
ο ψημένος απο τη δουλειά, ο ταλαιπωρημένος.

γκαλντιρίμ (το) / το λιθόστρωτο.

γκανταλιέμι (ρ) / γαργαλιέμαι.

γκαντέμς (ο) / αυτός που δεν μας φέρνει τυχη.

γκαντεμιά (η) / η ατυχία // η αναποδιά.

γκαγκαράτσα (η) / η κοπριά των αιγοπροβάτων.

γκαλιούρας (ο) / αυτός που γορλώνει τα μάτια και μτφ.
όταν δύει ο ήλιος.

γκαμπλιώνου (ρ) / βλέπω // κάνω μπανιστήρι.

γκαμπινίτσα (η) / μακριά χλαίνη απο γιδίσιο μαλλί και
με κάλυμμα στο κεφάλι για τον τσοπάνη.

γκαχιλώνα (η) / η χελώνα.

γκέμια (τα) / τα χαλινάρια.

γκιζιρνώ (ρ) / γυρίζω.

γκιζέρια (τα) / οι βόλτες // τα ταξίδια.

γκιντέρια (τα) / οι καημοί // τα βάσανα.

γκιούμια (τα) / χάλκινα δοχεία, μεταλλικά γενικά για τη
μεταφοράς νερού ή γάλατος.

γκιζλιμόπτα (η) / πίτα που γίνεται με στρογγυλά μπαλάκια
ζύμης.

γκισέμ (το) / ο τράγος που τραβάει μπροστά στο κοπάδι
και μτφ. ο αρχηγός.

γκιλνώ (ρ) / κυλώ κάτι όπως τη ρόδα.

γκιουρντάν (το) / το κολλιέ // ότι βάζουμε γύρω στο λαιμό.

γκληρώθκι (ρ) / πνίγηκε ενώ έτρωγε, κρεμάσθηκε με
θηλιά.

γκλαβανή (η) / το σημείο ανοίγματος του υπογείου.

γκλάραβους (ο) / αυτός που έχει μακριά χέρια, αλλά και
το δέντρο που έχει μακριά κλαδιά.

γκλιμπάτσα (η) / η αρρώστεια // χλαμπάτσα των ζώων.

γκλιμπατσιάρκους (ο) / ο αρρωστιάρης.

γκλιγκάρσι (ρ) / το κατάπие.

γκλιτσιαάβιασι (ρ) / μαλάκωσε // έπιασε γλίτσα.

γκτζάν (το) / το μικρό παιδί.

γκτζιούπ (το) / το κούτσουρο // το τμήμα του κομμένου
δένδρου που μένει στη γή με τις ρίζες.
γκόλιους (ο) ο γυμνός άνδρας.
γκόλια (η) / γυμνή γυναίκα.
γκόρτσα (τα) / τα αχλάδια.
γκουρτσιά (η) / η αχλαδιά.
γκόμπλιαρς (ο) / ο φτωχός // ο ρακένδυτος.
γκουχώ (ρ) / βήχω.
γκούχας (ο) / ο βήχας.
γκουρμπέτσα (η) / η ζητιάνα.
γκουρμπιτιά (η) / η ζητιανιά.
γκουμούλου (η) / η ανοικοκύρευτη.
γκουργκουλιάνγκους (ο) / ο μακρυλαίμης.
γκουστιρίτσα (η) / η σαύρα.
γκούστιρας (ο) / η πράσινη μεγάλη σαύρα.
γκουντζόθκα (ρ) / γαντζώθηκα απο κάποιον για να
στηριχθώ ηθικά ή για ερωτικό λόγο.
γκουγκόλα (η) / η χοντρή στογγυλή πέτρα.
γκούβα (η) / η λακούβα του δρόμου.
γκουγκουμάρια (τα) / τα χονδρά κομμάτια που μένουν
όταν δεν λιώνει καλά το αλεύρι στο κουρκούτι.
γκουρλουμάτς (ο) / ο γουρλομάτης.
γκουτζιούν (το) / το μικρό γουρούνι.
γκούγκας (ο) / η κακία // το μίσος.
γκουρντούτ (το) / το ανακάτεμα.
γκουρμπέτκου (το) / το έρημο.
γκούβραβους (ο) / ο βλοσηρός // ο θυμωμένος.
γκουντόσια (τα) / τα κουτσομπολιά.
γκουντουσιάρα (η) / η κουτσομπολόα.
γκουσιανίτσα (η) / η κάμπια.
γκουσιουκέφαλους (ο) / ο φαλακρός.
γκούσια (η) / ο λαιμός.
γκουλντιμίρ (το) / το ξύλο που βρίσκεται πίσω απο
την πόρτα του σπιτιού και στηρίζει το μάνδαλο, που
ασφαλίζει το σπίτι.

γκούτζμαρους (ο) / ο κουλουριασμένος // ο διπλωμένος.
γκούλτζμα (επιρ) / έγινα μούσκεμα στον ιδρώτα.
γκουβουτό (το) / το βαθύ πιάτο.
γκουλίγια (τα) / τα νεογένητα πουλιά που έχουν μόνο χνούδι, όχι φτερά.
γκουλφάρια (τα) / πουλιά που δεν έβγαλαν ακόμη φτερά.
γκουζγκουνεύου (ρ) / ψάχνω // ανακατώνω.
Γκουντής (ο) / ο άνδρας με το όνομα Κώστας.
γκρισλιάνγκους (ο) / το λαρύγγι.
γκραμπατσώθκα (ρ) / σκαρφάλωσα // αναρριχήθηκα.
γκρογκουρτσιά (η) / η άγρια αγλαδιά.
γκρόγκουρτσα (τα) / τα άγρια αγλάδια.
γκρόχαλου (το) / το φλέμα όταν το φτύνουμε.
γκριμουτσακίσκα (ρ) / έπεσα απο τον γκρεμό και χτύπησα.
γκριμουτσιάρκου (το) / το ζημιάρικο ζώο.
γκριμουτσια (η) / η πικάντικη λιχουδιά.
γκριμπός (ο) / ο γυρτός // ο καμπούρης.
γκριζιαλέβουμι (ρ) / γκρινιάζω.
γκριζιάλα (η) / η γκρίνια // η διχόνοια.
γκριμούρια (τα) / τα απότομα και απόκρημνα μέρη.
γκριτζανάει (ρ) / γρατσουνάει.
γκριμπούρα (η) / κασόνα ξύλινη, κυρίως αυτή που είναι έτοιμη απο κούφιο δένδρο και χρησιμοποιείται για βαρέλι όπου βάζανε τροφές για τα ζώα.
γκραφαλιέτι (ρ) / ξύνεται πολύ αργά, αλλά και προκαλεί για τσακωμό.
γκρούντις (οι) / τα στρογγυλά χοντρά κομμάτια του αλευριού που δεν λιώνουν στο φαγητό κουρκούτι.
γκρούνταβου (το) / όταν το αλεύρι στο κουρκούτι δεν διαλύθηκε καλά.
γουμάρ (το) / ο γάϊδαρος.
γουργουλές (ο) / ο καυγάς.
γραπώθκα (ρ) / αρπάχθηκα με κάποιον // πιάστηκα απο κάτι σταθερό για να σωθώ.

γλύψου (η) / αυτή που γλύφεται.
γκουρλίζ (ρ) / ουρλιάζει το γουρούνι όταν πονάει.
γκρόμπιτο (το) / το άγριο τσιμέντο.
γκίλαντρου (το) / παιδικό παιχνίδι που γινόταν απο
στεφάνι βαρελιού.
γριντώθα (ρ) / έπεσα κάτω ξερός.
γρένου (ρ) / επεξεργάζομαι το μαλί για να το κάνω
κλωστή.
γριντιά (η) / η ξύλινη δοκός του ταβανιού.
γκζότιασα (ρ) / ζόρισα κάποιον // τον πίεσα.
γένμα (το) / η παραγωγή σιτηρών της χρονιάς.
γυαλί (το) / ο καθρέφτης.
γυαλίζουμι (ρ) / καθρεφτίζομαι.
γιαννάκια (τα) / λουλούδια που μυρίζουν πολύ ωραία
και χρησιμοποιούνται κατά την ημέρα του Αϊ Γιάννη
να στολίσουν την εικόνα του.
γκαρντάς (ο) / ο αδερφός.
γουρνούχαρά (η) / η σφαγή του χοίρου τα Χριστούγεννα.
γούρνα (η) / η χαράδρα.
γκουγκούσκα (η) / η θήκη του βελανιδιού.
γρίβας (ο) / το άλογο.

*Αϊντι, σιούκτι, φέρτι κανα δυό γυρουβουλιές
τα μπλάρια ακόμα στου στέντζαρου και να βγάλουμι
τα άχυρα απ' τ' αλών, να σκουλνάμι, νύχτουσι.
Αϊντε, σηκωθήτε, να φέρετε μερικές φορές ακόμη
τα μουλάρια γύρω απο τον πάσσαλο του αλωνιού,
και να βγάλουμε τα άχυρα για να τελειώνουμε,
γιατί νύχτωσε.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Δ,δ

δαμάλ (το) / το αρσενικό μασχάρι.
δαχλίδ (το) / το δαχτυλίδι.
δειλνό (το) / το δειλινό // το απόγευμα.
δειλνώ (ρ) / τρώω για απόγευμα.
δειπνώ (ρ) / τρώω για βράδυ.
διαλάζ (ρ) / αστράφτει.
διασίδ (το) / το νήμα πρίν γίνει κουβάρι.
διακουνιάρς (ο) / ο ζητιάνος.
δικέλ (το) / γεωργικό εργαλείο για σκάψιμο.
δικράν (το) / ξύλινο γεωργικό εργαλείο για άχυρα και χόρτα, σαν μεγάλο ξύλινο πηρούνι.
διρμάτ (το) / το επεξεργασμένο δέρμα του ζώου, που βάζουμε μέσα μαλακό τυρί, κρασί ή ξυνόγαλο.
διρμόν (το) / μεγάλο κόσκινο με το οποίο καθαρίζουμε το σιτάρι.
διπλουσιά (η) / όταν διπλώνω κάτι, ρούχο ή χαρτί.
διφτιρίζου (ρ) / σκαλίζω και αραιώνω το καλαμπόκι.
δουκιούμι (ρ) / θυμάμαι.
δραγκόθκα (ρ) / σταμάτησε το φαγητό στον οισοφάγο, πιάστηκε το πόδι μου ή η μέση μου.
δρασκλνώ (ρ) / κάνω μεγάλα βήματα.
δράσκλα (ρ) / περπάτα.
Δερβάναγας (ο) [τούρκ] / ο φύλακας διαβάσεων, αλλά και αυτός που διαφεντεύει όλη την περιοχή.
διρφουφτή (η) / η παράνυμφη.
δράκος (ο) / έθιμο που συνηθιζόταν να γίνεται στο τέλος του θερισμού.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Ε,ε

έκα (ρ) / περίμενε.
έμπλαξα (ρ) / τον πέτυχα // συνάντησα κάποιον.
έντεσα (ρ) / έμπλεξα.
έντσα (ρ) / έντυσα κάποιον.
έρξα (ρ) / έριξα μιά πέτρα, πέταξα κάτι, απέβαλα.
έρουμι (ρ) / έρχομαι.
έφκα (ρ) / έφυγα.
έχτσα (ρ) / έχτισα.

Έφαγι τα λυσσιακά τ'.
Τρώγεται με τα ρούχα του.

Άκσα ρόπουτου, άντα τηρώ Μπουρσιότες!
Άκουσα θόρυβο στην πόρτα,
την ανοίγω και βλέπω κάποιους απο
την Μπόρσια (το παλιό όνομα του χωριού
Κορυφή Βοίου-Κοζάνης)

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Z,ζ

ζαβλακώθηκα (ρ) / αποβλακώθηκα.
ζαβόρτσα (η) / η ξύλινη πόρτα της αυλής.
ζαγάρ (το) / το κυνηγόσκυλο.
ζάγκαρ-ζούγκαρ (επιρ) / πέρα-δώθε.
ζαγκλιαρότκου (το) / το άτομο που δεν έχει ντροπή.
ζαλίκα (η) / πολύ φορτίο.
ζαλικώθηκα (ρ) / φορτώθηκα.
ζαμάνια (τα) / ο καιρός, τα χρόνια, ο αιώνας.
ζιαμπακώθκι (ρ) / πλακώθηκε.
ζιαμπάρωσε (ρ) / παραφόρτωσε το ζώο.
ζιαμπούνα (η) / όταν κόψουμε το δάχτυλο και το αίμα
φεύγει με ορμή.
ζιαμπούκια (τα) / οι πόντοι ή οι νίκες που έχει η
αντίπαλη ομάδα.
ζιαμπούντσι (ρ) / αρρώστησε.
ζάπουσι (ρ) / το έκλεψε // καταπάτησε το κτήμα.
ζαράλ (το) / η ζημιά.
ζαρζαβάτια (τα) / τα ψώνια.
ζαρζαβούλτς (ο) / ο διάβολος, ο πονηρός, ο έξυπνος.
ζαραλίδκους (ο) / ο εύθραυστος, ο ευαίσθητος. ο
αρρωστιαρής.
ζάφτι (ρ) / τιθασεύω το άλογο // κάνω κουμάντο.
ζάφτου (ρ) / πίνω κρασί.
ζγκούριαβους (ο) / ο άπλτος, ο βρωμιάρης, ο τενεκές
ο σκουριασμένος.
ζγκράμπα (η) / ο σκορπιός.
ζγκρουβόλια (τα) / τα στρογγυλά αγκάθια.
ζεύλα (η) / ο ζυγός του ζώου και μτφ. το γινάτι, η επιμονή.
ζιάρρα (η) / πολλά κάρβουνα αναμμένα και μτφ. όταν
μία οικογένεια έχει πολλά παιδιά.
ζιάμπα (η) / ο βάτραχος που ζει στη στεριά.
ζιάμπακας (ο) / ο βάτραχος που ζει στο ποτάμι.
ζιαμπίθακμι (ρ) / πατηθήκαμε // στριμωχθήκαμε.
ζιαμπίτσα (η) / αρρώστεια των ζώων στο στόμα.
Ζμπάν (το) / η παλιά ονομασία του Πενταλόφου.

ζιαμπνάκια (τα) / οι πράσινες βρωμιές που πιάνει το νερό.
ζιαντούρα (η) / τα ούλα.
ζίγρουσι (ρ) / γέμισε με άγρια χόρτα το χωράφι.
ζιούμπινα (η) / η πίτα.
ζιουγκάρ (το) / το εξόγκωμα.
ζιούνα (η) / το αγκάθινο κάλυμμα του κάστανου.
ζιουντάβιασι (ρ) / μαζεύτηκε // κάτσιασε απο το πολύ
    χάϊδεμα.
ζιουρίσκα (ρ) / ζεστάθηκα, κοκκίνησα απο την πολύ ζέστη.
ζιούρους (ο) / η κάψα // η πολύ ζέστη.
ζιούσκα (η) / το καρούμπαλο.
ζιουσκάρια (τα) / τα καρούμπαλα.
ζιούλου (το) / το πολύ ώριμο φρούτο // το μαλακό.
ζιρβόμιλτσα (η) / η σφιχτή // η γρήγορη νοικοκοιρά.
ζλάπ (το) / το αγρίμι.
ζμάρ (το) / το ζυμάρι.
ζμαρόπτα (η) / είδος πίτας με ζυμάρι.
ζνάρ (το) / η ζώνη αλλά και τα ξύλινα δοκάρια που βάζανε
    στα ντουβάρια των πέτρινων τοίχων.
ζόρια (τα) / οι δυσκολίες.
ζορμπάς (ο) / ο νταής, ο παλληκαράς, επι Τουρκοκρατίας
    ο άτακτος Τουρκαλβανός.
ζορμπαλής (ο) / ο προκλητικός παλληκαράς.
ζούμπιρου (το) / το ενοχλητικό άτομο.
ζουρλός (ο) / ο τρελλός // ο χαζός.
ζουρλουντάμαρου (το) / ο προερχόμενος απο τρελλό σόϊ.
ζουρλουμτζής (ο) / ο ζωηρός // ο ατίθασος.
ζουρλάδ (το) / το τρελλό, το παλαβό παιδί.
ζουρτιάσκα (ρ) / ζορίσθηκα.
ζούζουλου (το) / το φάντασμα.
ζούτλιαρς (ο) / ο ζητιάνος.
ζυγγιά (τα) / τα σπιρούνα του ζώου.
ζγώνουμι (ρ) / πλησιάζουμε προς τον στόχο μας.
ζαβράκι (το) / όταν αναστατώνω κάποιον ή τον κυνηγώ
    δίνοντας του να καταλάβει ότι δεν αστειεύομαι.

*Γκραμπατσόθκα σ' τζαβόρτσα,
ξιγκιλισκι ου μιντισιές,
γριντόθκα καταή κι ξιζιούλτσα τα νόμια.
Σκαρφάλωσα στην εξόπρτα,
κόπηκε ο μεντεσές,
έπεσα φαρδιά πλατιά κάτω και γρατσουνίστηκα
στους ώμους.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

0,0

θαμάθκα (ρ) / θαύμασα.
θαρρούσα (ρ) / νόμιζα.
θηρμάνθκα (ρ) / κρύωσα // έκανα πυρετό.
θηρμασιά (η) / ο πυρετός.
θηριακουμένους (ο) / ο ψηλός και δυνατός άνδρας,
ο μπρατσωμένος.
θκόμ (αντων) / δικό μου.
θκός / δικό σου.
θκότ / δικό του.
θκάμας / δικά μας.
θκάσας / δικά σας.
θκάτς / δικά τους.
θληκόθκα (ρ) / κουμπώθηκα // αποθαρρύνθηκα.
θόδουρους (ο) [μαστόρικα] / το ρακί.
θράψους (ο) / δένδρο με πολύ μικρά φύλλα, τα κλαδιά
του και τα φύλλα του χρησιμοποιήθηκαν παλαιότερα
για το βάψιμο των μάλλινων ρούχων, δίνοντας τα ένα
χρώμα καφέ σκούρο.
θυμουβόλτσι (ρ) / όταν το σπυρί πρίζεται και μαζεύει
πύον.
Θυμία (η) / η γυναίκα με το όνομα Ευθυμία.

*Αϊντι, φάει κι μούλουξι.
Έλα, τρώγε και μη μιλάς.*

*Χαραή χαραή παένουν κι τσιουλνούν τς κάχτις.
Πρωϊ πρωϊ πηγαίνουν και μαζεύουν τα καρύδια.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

I,1

ίγγκι (ρ) / έγινε.

ίγγκλα (η) / το δερμάτινο λουρί που μπαίνει κάτω απο την κοιλιά του ζώου και συνδέεται με το σαμάρι.

ιδομαλνό (το) / υφαντό με γίδινο μαλλί.

ιλιάτς (το) - **ιλιάτσια** (τα) / το γιατρικό - τα γιατρικά.

ιμπρέτσα (ρ) / αγανάκτησα.

ιπιτόρια (επιρ) / προηγούμενος.

ίτσια (τα) / τα ία, τα λουλούδια της Άνοιξης με μώβ χρώμα.

ισιάδ (το) / το ίσιωμα, το πεδινό χωράφι, το ίσιο δένδρο.

ίσκιουμα (το) / απρόοπτη και απροσδιόριστη αρρώστεια.

***Ω Γκουντή, παρ' τ' λούρα κι έλα να τσιουλίσουμε
τς κάχτις, να τς μαζέψουμε κι ύστια να κουσιέψουν
τα μικρά να μπιρπικίσουν.***

***Κώστα, πάρε τη μεγάλη βέργα και έλα να μαζέψουμε
τα καρύδια απο το δένδρο και ύστερα να τρέζουν
τα μικρά παιδιά να μαζέψουν ότι θα απομείνει.***

Σκαπέτσι έναν μπάϊανγκα.

Κατάπιε μία αράχνη.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Κ,κ

καβουρμάς (ο) / κρέας χοιρινό μέσα σε λίπος που τρώγεται το Πάσχα.

καγκάνας (ο) / ο κανένας.

καδ (η) / ξύλινο ή μεταλλικό βαρέλι που μαζεύανε μέσα αλεύρι, τυρί, κρέας χοιρινό και άλλα προϊόντα.

καζάκα (η) / ξύλινη λεκάνη, μετέφεραν οι εργάτες λάσπη.

καζαναριό (το) / οίκημα που ψήνουν τα τσίπουρα για την παραγωγή ρακιού.

καζίκι (το) / ο πάσσαλος // το παλούκι.

καζιούραβους (ο) / ο μαζεμένος, ο νωχελικός, ο κατσιασμένος.

καζούρα (η) / το αστείο, η πλάκα, το δούλεμα.

καζάντσα (ρ) / έκανα πολλά λεφτά.

καϊπίθκι (ρ) / χάθηκε, κρύφτηκε, εξαφανίστηκε.

κακάβ (το) / το καζάνι.

κακαβούλ (το) / το μικρό χάλκινο καζάνι.

κακάρουσι (ρ) / πέθανε.

καλαΐ (το) / το υλικό με το οποίο γανώνανε τα οικιακά σκεύη.

καλαϊτζής (ο) / ο γανωτής.

καλαμπαλίκια (τα) / οι πολλοί μουσαφिरαίοι, επισκέπτες.

καλέσιαβους (ο) / ο λερωμένος // ο βρώμικος.

καλέσιου (η) / η προβατίνα που είναι παρδαλή στο κεφάλι και έχει στίγματα.

καλωσκάμι (ρ) / τι κάνετε είστε καλά; ή καλημέρα.

καλούδια (τα) / τα καλά, οι καραμέλες και τα ζαχαρωτά που φέρνανε οι μάνες στα παιδιά απο το παζάρι.

κάλτσι (ρ) / εξασθένησε, αδυνάτισε, ξέπεσε.

καμπλιάφ (το) / το καπέλο.

καμτσίκ (το) / το μαστίγιο.

καναγκιρίσιους (ο) / ο παλιομοδίτικος.

κανακέβου (ρ) / χαϊδεύω.

καναρχάω (ρ) / ψάλλω // τραγουδώ παρατεταμένα.

κανούτα (η) / η γίδα που έχει σταχτί μαλλί.

καντάρ (το) / το καντάρι, είδος ζυγαριάς.

κανταριά (η) / η τεμπελιά.
καντιπουτένιους (ο) / ο πίο άχρηστος της κοινωνίας.
καπριτσιόθκι (ρ) / θύμωσε // νευριάσθηκε.
καπούλια (τα) / τα οπίσθια του ζώου.
καπούσκis (οi) / παράσιτα // μεγάλες ψείρες των ζώων.
καρακόθκα (ρ) / πιάσθηκα στο σβέρκο.
καραδόντου (η) / αυτή που έχει μεγάλα δόντια και προεξέχουν.
καραμούζα (η) / η καρακάξα.
καραούλ (το) / το ύψωμα. η βίγλα, το παραφύλαγμα.
καραμψαλής (ο) / αυτός που έχει μαύρα μουστάκια και μαλλιά // ο μαυρισμένος.
καρδάρ (το) / το στρογγυλό ή ξύλινο καζάνι που άρμεγαν τα πρόβατα.
καρκαλιέμι (ρ) / γελώ.
κάρνα (τα) / τα κάρβουνα.
καρούλ (το) / το μασουράκι // η κλωστή ραψίματος.
καρούτ (το) / ο μεγάλος σωλήνας που περνάει το νερό και γυρίζει τα λιθάρια του νερόμυλου.
καρπουλόϊ (το) / γεωργικό μεταλλικό εργαλείο με τρία δόντια για να καθαρίζουν το σταύλο.
καρσύ (επιρ) / απέναντι.
καρφουμένους (ο) / ο τσιγγούνης // ο παραδόπιστος.
κασίδα (η) / η βρώμα // η λέρα.
κασιδιάρης (ο) / ο βρωμιάρης // ο άπλυτος.
κασκαρίκα (η) / η κοροϊδία // η απάτη.
κασταλαή (η) / το ζεστό νερό που έχει μέσα στάχτη, παλαιότερα πλένανε μ' αυτό τα ρούχα.
καταής (επιρ) / κάτω στο έδαφος.
καταραχιά (η) / η ραχοκοκκαλιά.
κατάψχους (ο) / η ώρα που πέφτει η πολύ ζέστη.
κατίνια (τα) / τα πόδια.
κατράμ (το) / η μαύρη ρευστή ουσία απο ρετσίνι που την βάζανε στα πισινά των γιδοπροβάτων για να φύγουν τα τσιμπούρια.

κατράναβους (ο) / ο δυστυχισμένος.
κατσιό (το) / η αργία.
κατφές (ο) / το βελούδο.
κατώϊ (το) / το υπόγειο, το κάτω μέρος του σπιτιού.
κατσιαμάκα (η) / χυλός απο καλαμποκίσιο αλεύρι ψημένος.
κάφκαλο (το) / το κάλυμα του βελανιδιού, μτφ. το κεφάλι.
κάχτα (η) / το καρύδι.
κάψου-καψερή (η) / η καημένη.
κήρξαν (ρ) / με φάγανε οι ψείρες ή τα κουνούπια.
κιαμέτ (το) / η μεγάλη ποσότητα.
κίλό (το) / μονάδα μέτρησης των δημητριακών (περίπου 35 χλγ. ο τενεκές).
κιοτής (ο) / ο δειλός.
κιρκιζούλ (το) / το κακό παιδί.
κιρχανατζής (ο) / ο τεμπέλης.
κιτρινούσκα (η) / το ώριμο κίτρινο αχλάδι, αλλά και είδος πουλιού.
κλαγκανάρ (το) / το επιπόλαιο παιδί.
κλαδαριά (η) / ο σωρός απο δεμάτια κλαδιών πάνω στο δένδρο.
κλάθκα (ρ) / πιάστηκα // κουτσάθηκα.
κλαμούρα (η) / η μεγάλη βέργα που τινάζαμε τα καρύδια.
κλαντσφίρου (η) / η ελαφρόμουαλη.
κλάπας (ο) / αυτός που έχει μακριά πόδια, αλλά και εκείνος που δεν μαθαίνει τα γράμματα.
κλαπισ (οι) / τα κοντά σανίδια ή τα ψηλά πόδια.
κλαρνώ (ρ) / κόβω κλαδιά με το τσεκούρι.
κλέτσκα (η) / οι βελόνες του πλεξίματος.
κλείσκα (ρ) / κλείσθηκα.
κλεισούρα (η) / όταν κάποιος μένει συνέχεια μέσα στο σπίτι.
κλείτσνικους (ο) / ξύλινο εργαλείο με το οποίο δένανε τα δεμάτια του σιταριού.
κλόσμα (το) / η στροφή // το γύρισμα.
κλότσους (ο) / η κλωτσιά.

κλούβιου (το) / το χαλασμένο αυγό ή το άδειο.
κλουσαριά (η) / η κότα που κλωσάει τα αυγά, όταν έβγαζε τα πουλιά την ακολουθούσαν μέχρι να μεγαλώσουν.
κλούτσα (η) / η κλίτσα του τσομπάνη.
κλουτσάβιασι (ρ) / πιάσθηκε, δεν κουνιέται, πάγωσε.
κλούτσους (ο) / η κλίτσα που στη μία άκρη είναι γυριστό.
κλιάστρα (η) / το πρωτόγαλα, όταν γεννάει η κατσίκα και βράσουμε το πρώτο γάλα, γίνεται πολύ χονδρό και τρώγεται με το κουτάλι.
κλώσκα (ρ) / ήρθα γύρω για διάφορες δουλειές.
κλώσουμι (ρ) / να στρίψουμε.
κλώστρης (ο) / ξύλινη στρόγγυλη βέργα που ανοίγουνε τα φύλλα για την πίτα.
κνάβου (η) / η τεμπελιά.
κόζβας (ο) / το πουλί κότσιφας.
κόζιαβους (ο) / αυτός που είναι λίγο σκληρός.
κόθουρους (ο) / ο περίγυρος της πίτας που είναι σκληρός.
κόνιαρς (ο) / ο ζητιάνος.
κόνιψι (ρ) / ήρθε.
κοντακινός (ο) / αυτός που έχει μέτριο ανάστημα.
κουντουπίθουρας (ο) / αυτός που δεν ψηλώνει, ο κοντός.
κοντοστάθκα (ρ) / σταμάτησα λίγο και παρακολουθούσα.
κόντιψι (ρ) / πλησίασε ή παραλίγο.
κόρα (η) / το σκληρό εξωτερικό μέρος του ψωμιού.
κόρμπα (η) / η γίδα με το πολύχρωμο τρίχωμα.
κόραβους (ο) / ο σκληρός.
κουραβιασμένου (το) / το μπαγιάτικο σκληρό ψωμί.
κότσαλα (τα) / τα άχυρα που μένουν μετά το κοπάνισμα.
κοτσάκια (τα) / τα χερούλια του σαμαριού του ζώου.
κότσιου (η) / η προβατίνα με τα κόκκινα στίγματα.
κόχη (η) / η γωνιά κοντά στο τζάκι.
κοψίδια (τα) / κομμάτια τηγανισμένου κρέατος.
κούγκαβ (η) / η καρύδα που η ψίχα της δεν βγαίνει εύκολα.
κούγκαβους (ο) / ο σκληρός.
κουδαρίτκα (τα) / τα μαστόρικα, διάλεκτος των μαστόρων.

κουδαραίοι (οι) / οι χτίστες // τα μαστόρια.
κούδα (η) / η γυναίκα του μάστορα, αλλά και τα χρήματα που έχει κάποιος, επίσης και το συγγενολόι.
κάλφας (ο) / ο πρωτομάστορας.
κουκούδ (το) / το ζηραμένο σπυρί ή η σκληρή ακαθαρσία της μύτης.
κουκουρότσους / το τίποτε // το μηδέν.
κουκινούσκα (η) / είδος μανιταριού.
κουκουρόσκα (η) / η ψύχα της καρύδας ολόκληρη.
κουλαντρίζου (ρ) / όταν φέρνω κάποιον στα λογικά του ή κάνω κοντρόλ.
κουλουκουρίζου (ρ) / κουρέβω τα πρόβατα στο πίσω μέρος του σώματος τους για να πάρουν αέρα.
κουλιντρούλια (τα) / τα παιδιά που πάνε κάλαντα.
κουλουφέξα (η) / η πηγολαμπίδα.
κουλτσίδια (τα) / τα στρογγυλά αγκάθια.
κουμάσι (το) / το μέρος που βάζουμε το γουρούνι.
κουνάκι (το) / το κατάλυμα.
κουπάνα (η) / η λεκάνη που βάζουμε τη λάσπη.
κουπανάρια (τα) / τα πόδια της κότας στο φαγητό.
κουπάτσια (τα) / χαμόκλαδα του δάσους απο βελανιδιές.
κουπέλ (το) / το εξώγαμο παιδί.
κουπός (ο) / ο δρόμος που ανοίγεται στο χιόνι.
κουρκουτιάσκα (ρ) / κλούβιασε το κεφάλι μου // ζαλίσθηκα.
κουρνόγαλους (ο) / ο χοντροκέφαλος.
κουρκούτ (το) / φαγητό, χυλός απο αλεύρι και λάδι, βάζουμε πολλές φορές τυρί ή πατάτες.
κουρουφέξαλα (τα) / τα ψέματα.
κουσιά (η) / δρεπάνι με μεγάλο στυλιάρι.
κουσιέβου (ρ) / τρέχω.
κουσκουτεύου (ρ) / ψάχνω // ανακατεύω συρτάρια και μπαούλα.
κουσκούτας (ο) / ο ανακατωσιάρης.
κουσκουρομάτς (ο) / αυτός που έχει τα μάτια προς τα έξω.

κουσκνάρου (η) / η γύφτισσα που πουλάει κοσκίνα απο σπίτι σε σπίτι.

κουσιάφια (τα) / τα αποξηραμένα φρούτα.

κουσταντίκαβους (ο) / ο πολύ δυνατός, που έχει αντοχές.

κούτσιρου (το) / το σκαμνάκι.

κούτσκου (το) / το μικρό παιδί.

κουτσνάρια (τα) / τα πόδια.

κουτουλουϊόμς (η) / η αποθήκη πάνω απο το κοτέτσι.

κουρνούτα (η) / η γίδα με τα πολύ μακριά κέρατα.

κουρμπάν (το) / το ψόφιο.

κούφσαν (ρ) / έγιναν κούφια // τρύπησαν.

κράκουρου (το) / αυτός που δεν κουνιέται // ο ατάραχος.

κράνα (τα) / η αμοιβή.

κρέχτους (ο) / ο δροσερός // ο φρέσκος.

κριτσανάκια (τα) / τα τραγανά μέρη του κρέατος.

κρίτσανους (ο) / ο δροσερός // ο τραγανός.

κρουκάρ (το) / το μικρό κρεμμύδι για σπόρο.

κρουϊτι (ρ) / χτυπιέται.

κρούσταλου (το) / πολύ παγωμένο, αλλά και το παγωμένο νερό που κρέμεται.

κρυφλήκου (η) / αυτή που τα κάνει όλα στα κρυφά, η σεμνότυφη.

κουρσές (ο) / μικρή βελόνα που πλέκανε τα κεντήματα.

κουλιουμπιέτι (ρ) / μουσκεύεται.

κατσμίντζουρας (ο) / ο ζωηρός μικρούλης // ο ζαβολιάρης.

κατσιάρουσι (ρ) / πέρασε πάνω απο κάποιον με μία δρασκελιά // συμβιβάστηκε.

κατσιές (οι) / τα πηδήματα του χορευτή.

καζάς (ο) / η επαρχία επι Τουρκοκρατίας.

κάκου (η) / η θεία, περασμένης ηλικίας γυναίκα.

καμήλα (η) / ομαδικό παιδικό παιχνίδι.

καρανάνες (οι) / παλιά χάλκινα νομίσματα.

κόλλιντα (τα) / τα κάλαντα.

κυδωνάτο (το) / γλυκό κουταλιού απο κυδώνι.

Κωστάντσκου (το) / παλιά ονομασία του χωριού Αυγερινός.

*Έφκιασις κι σύ μα σκουντή
ένα κιμέτ φαί.
Έκανες κι' εσύ καημένη
πάρα πολύ φαγητό.*

*Γκαβάθκι, κφάθκι, αντραλιάσκει, όλα τα 'χ.
Τυφλώθηκε, κουφάθηκε, ζαλίσθηκε, όλα τα έπαθε.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ-

Λ,λ

λαβίζου (ρ) / μιλώ φωναχτά.
λαγκίτα (η) / ο λουκουμάς, χυλός απο αλεύρι μέσα σε καυτό λάδι.
λαέν (το) / πήλινο δοχείο για νερό.
λαένα (η) / γυάλινο δοχείο για νερό ή κρασί.
λαγήνι (το) / πήλινο δοχείο για νερό ή λάδι.
λάλτσα (ρ) / χάζεψα.
λαμανίζου (ρ) / τρώω λαίμαργα.
λάμια (η) / η αχόρταγη.
λανάρ (το) / αγκαθωτό στεφάνι που βάζουν στο λαιμό των σκύλων, οικιακό εργαλείο επεξεργασίας μαλλιού, το άτομο που κοροϊδεύει κάποιον άλλον.
λαναρίζου (ρ) / κοροϊδεύω κάποιον, εκνευρίζω κάποιον, επεξεργάζομαι το μαλλί για να γίνει κλωστή.
λάρουσι (ρ) / υποχώρησε // μου πέρασε ο πόνος.
λαχταρνώ (ρ) / φοβάμαι.
λαχταρσμένους (ο) / ο φοβισμένος.
λέραβους (ο) / ο λερωμένος // ο άπλυτος.
λεσιουμένους (ο) / ο καταματωμένος.
λιαγκαβίζουμι (ρ) / πλένομαι.
λιαγκιόλια (τα) / αυτά που κρέμονται απο τα ρούχα.
λιάκατα (τα) / τα υγρά που τρέχουν απο την πληγή.
λιάνουμα (το) / το χρήμα // τα ψιλά.
λιανός (ο) / ο λεπτός.
λιάρω (η) / η άσπρη γίδα.
λιβακόθκα (ρ) / κατακάηκα // αποχαυνώθηκα απο την πολύ ζέστη.
λιγγιάζου (ρ) / έχω λόξυγγα.
λίγδα (η) / το χοιρινό λίπος, αλλά και η βρωμιά.
λιγδιάρης (ο) / ο βρωμιάρης.
λιγδογάνα (η) / η πατσαβούρα, πανί με ανακατωμένα λίπη, καπνιά και άμμο.
λιθοπάτιασι (ρ) / τον έπιασε η ανυπομονισία.
Λιμπόχοβο (το) / η παλιά ονομασία του χωριού Δίλοφο.
Λιαψίστα (η) / η παλιά ονομασία της Νεάπολης Κοζάνης.

λιμαριά (η) / το περιλαίμιο που βάζουμε στο άλογο όταν οργώνουμε.
λιμκιάρκουσ (ο) / ο νηστικός, ο αχόρταγος, ο πεινασμένος.
λιμπαντές (ο) / ο ευαίσθητος, αυτός που αρρωσταίνει με το παραμικρό.
λισβός (ο) / ο αδύνατος, ο λεπτός.
λισιόθκα (ρ) / χτύπησα άσχημα // μάτωσα.
λιχνά (τα) / το ελαφρό ντύσιμο.
λιχουμανώ (ρ) / λαχανιάζω.
λιφτιριά (η) / παιδικό παιχνίδι, το κρυφτό.
λόζιος (ο) / το μπέρδεμα.
λουζιάσκα (ρ) / μπερδεύτηκα.
λόϊρα (ρ) / ήρθα γύρω.
λόρδα (η) / η πείνα.
λόπκατα (η) / τα μπάλωμα.
λούζνα (η) / το σημάδι, η ουλή που μένει μετά το χτύπημα.
λουζιούρια (η) / τα ανακατεμένα άχυρα.
λουκανίτσα (η) / το χοιρινό λουκάνικο.
λουμάκι (το) / το νεόφυτο δένδρο της βελανιδιάς.
λουγκατσιάρια (τα) / τα καρναβάλια της Πρωτοχρονιάς.
λούν (η) / το ίζημα // η λάσπη που επικάθεται στο πάτο του δοχείου με νερό.
λούναβους (ο) / ο ιδιότροπος.
Λούντσι (το) / η παλιά ονομασία του χωριού Καλλονή.
λούτσα (ρ) / έγινα μούσκεμα.
λουτσιθικι (ρ) / κυλίσθηκε μέσα στη λάσπη.
λύσεις (οι) / τα γόνατα.

*Λιβακόθκα απ' τ' ζέστα, ξιγκουλιόθκα,
κουλιουμπίσκα στου πουτάμ'
κι αρχότειψα.
Έσκασα απο τη ζέστη ,
έβγαλα τα ρούχα μου, κολύμβησα στο ποτάμι
και δροσίσθηκα.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Μ,μ

μαγάρα (η) / η βρωμιάρα // η κακιά.
μαγαρίσκα (ρ) / χέσθηκα απο φόβο // τα έκανα πάνω μου.
μαγάρσμα (το) / πολύ παγωνιά // ξεροπαγιά.
μαγαρσιά (η) / η ανθρώπινη κόπρος.
μαγειριός (ο) / η κουζίνα του χωριού.
μαγλίζου (η) / φωνάζω όπως η γάτα // νιαουρίζω.
μάγλισμα (το) / η φωνή της γάτας.
μαδίθκι (ρ) / έπεσε το μαλλί του // μαλλιοτραβήχθηκε.
Μαέρη (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Δασύλλιο.
μαζόγκα (ρ) / συμμαζεύτηκα.
μαζόχτρα (η) / αυτή που τα μεζεύει όλα.
μακανιάρκου (το) / το ζώο που δεν τρώει.
μακαράς (ο) / το μασουράκι με την κλωστή ραψίματος.
μαλάθα (η) / το ψηλό καλάθι.
μαλλιότο (το) / η μάλλινη κάπα του τσοπάνη.
μάλουγα (τα) / τα μάγουλα.
μαναβέλα (η) / σιδερένιο εργαλείο με το οποίο βάζουμε σε λειτουργία τη μηχανή του νερόμυλου.
μαναφλίκας (ο) / ο ανακατωσιάρης // αυτός που βάζει διαβολές και τσακώνονται μεταξύ τους οι άνθρωποι.
μανέλις (οι) / τα μακριά πόδια του άνδρα.
μανεύου (ρ) / τρώγω.
μαντάρια (τα) / τα μανιτάρια.
μαντάρρα (η) / το πρόβειο μανιτάρι και μτφ σημαίνει τα έκανα άνω-κάτω, [πχ. τα έκανες μαντάρρα].
μαντζαφλάρ (το) / το εργαλείο γενικώς.
μαντράχαλους (ο) / το μεγάλο παιδί.
μαζούλι (το) / η κτηνοτροφική παραγωγή.
μάξους (επιρ) / επίτηδες.
μαξουστιάρκου (το) / το κατάλληλο.
μάπα (η) / το άνοστο, αλλά και το λάχανο.
μάπας (ο) / ο βλάκας.
μάργουσι (ρ) / πάγωσε.
μαρκιέμι (ρ) / αναμασώ την τροφή // μυρικόζω.
μαρκάτ (το) / το γιαούρτι.

μαρμαρόθκα (ρ) / κοκκάλωσα, έγινα άγαλμα απο το φόβο.
μάσιας (ο) / το σιδερένιο εργαλείο που πιάνουμε τα κάρβουνα.
μασκαραλίκ (το) / η ντροπή, η ξεφτίλα, το ρεζιλίκι.
μάσκνου (το) / είδος φαγητού, κουρκούτι με λαγό.
μασλάτια (τα) / τα λόγια // οι κουβέντες.
μαστραπάς (ο) / η κανάτα με το κρασί.
μάτρακας (ο) / εργαλείο του κτίστη, μικρή βαριοπούλα.
ματσιαλνώ (ρ) / μασουλώ.
ματρούκουσα (ρ) / τα μάζεψα και έφυγα τροχάδην.
μαυλώ (ρ) / καλώ τα ζώα κοντά μου.
μαυρουχαρχαλιασμένους (ο) / ο αδύνατος // ο πολύ λεπτός μαύρος και νηστικός.
μαχαλάς (ο) / η συνοικία // η γειτονιά.
μαχλέπια (τα) / τα μπαχαρικά.
μειντάνι (το) / ανοιχτωσιά // η πλατεία που κάνουν βόλτα.
μέλτσισ (οι) / οι μέλισσες.
μέτσιανα (τα) / τα ψέμματα.
μυριμέτια (τα) / οι μικροδουλειές // οι μικροδιορθώσεις.
μισάντρα (η) / το τμήμα της ντουλάπας που βάζουμε τα σκεπάσματα.
μνημόρια (τα) / το νεκροταφείο // τα μνήματα.
μόλαβους (ο) / ο ήσυχος // ο ταπεινός.
μόλτσα (η) / ο σκόρος.
μοχός (ο) / ο σύζυγος.
μουχούσα (η) / η σύζυγος.
μουαμπέτ (το) / η κουβάντα // η συζήτηση με κάποιον.
μούϊαβους (ο) / ζαρωμένος, διστακτικός, μαζεμένος.
μουκαετιά (η) / η αδυναμία του ανθρώπου να εκπληρώσει κάποια υπόσχεση.
Μοιραλή (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Χρυσαναγή.
Μοιρασάν (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Μόρφη.
μούλουξι (ρ) / μη μιλάς // σώπασε.
μουλουχτός (ο) / ο σιγανός // ο κρυφός.
μουρντάρς (ο) / ο βρωμιάρης // ο ανακατωσιάρης.

μουρνταρέφκα (ρ) / βρωμίσθηκα // λερώθηκα.
μούζγκαβους (ο) / ο απλησίαστος.
μούρτζιαβους (ο) / άπλυτος // ο λερωμένος στο πρόσωπο.
μούργκους (ο) / η αγριάφατσα.
μούργκισι-μουργκίζοντας (ρ) / βράδιασε, το χρονικό διάστημα μετά τη δύση του ηλίου και πριν νυχτώσει.
μουρμούρια (τα) / τα χρήματα.
μούσγκα (η) / η λάσπη που μυρίζει και έχει μπλέ χρώμα.
μούζγκου (η) / αυτή που καθυστερεί να κάνει τις δουλιές.
μούσκιψα (ρ) / κατάλαβα // μπήκα στο νόημα.
μουσκουπόντικου (το) / ο κρυφός // ο πονηρός.
μουσκουζάνια (τα) / τα μασκαραλίκια // τα ρεζιλίκια.
Μουχτάρς (ο) [τούρκ.] / ο πρόεδρος της Δημογεροντίας.
μστράφ (το) / επίθεση με λόγια.
μσκάρ (το) / το μοσχάρι και μτφ. αυτός που δεν καταλαβαίνει τι του λες.
μουτσιάνα (η) / η ξεφτίλα // το ρεζιλίκι.
μουτσνίζου (ρ) / ανακατώνω ή σπρώχνω με τη μούρη.
μπάγκαβους (ο) / ο σκουρόχρωμος.
μπαγκράτς (το) / το δοχείο που βάζουμε νερό.
μπαγνταντί (το) / το ταβάνι.
μπάϊαγκας (ο) / η αράχνη.
μπαϊλτσα (ρ) / κουράσθηκα πολύ.
μπαϊρ (το) / το χέρσο χωράφι.
μπάκακας (ο) / ο βάτραχος των ποταμών.
μπακαλνώ (ρ) / μπουσουλώ.
μπακάτια (τα) / τα πρόβατα.
μπαλιάκου (η) / η γερασμένη προβατίνα.
μπαλτζές (ο) / ζελέ που γίνεται απο βρασμένα ώριμα αχλάδια ή σταφύλια και αλεύρι.
μπάμπου (η) / η γιαγιά // η γριά.
μαννίτσα (η) / η γιαγιά.
μπανταμιά (η) / μακριά χλαίνη ή το μακρύ μάλλινο παλτό.
μπανταμούχαβους (ο) / ο αργός, ο κοιμισμένος, ο αγαθιάρης.

- μπαμπτσιά** (η) / είδος αχλαδιάς, που οι καρποί της ωριμάζουν το Φθινόπωρο.
- μπάπτσα** (η) / είδος φθινοπωρινού αχλαδιού, συνήθως τρώγονται τουρσί.
- μπαριάκι** (το) / το φλάμπουρο, σημαία στολισμένη με λουλούδια και μήλα που την κρατάνε στους γάμους που γίνονται στα χωριά.
- μπαρμπαριά** (η) / η πυρκαγιά, όταν κάτι γίνεται παρανάλωμα του πυρός.
- μπάρμπας** (ο) / ο θεός.
- μπαρντόλιας** (ο) / ο ξεπεσμένος, ο αχαϊρευτος, ο πέρα βρέχει.
- μπαρουτιάσκα** (ρ) / πήρα φωτιά // επαναστάτησα.
- μπαστραβιασμένα** (τα) / τα χαλασμένα σταφύλια απο αρρώστεια.
- μπαστραβίτσις** (οι) / οι κρεατοελιές.
- μπατάλιασα** (ρ) / εξαντλήθηκα // εξουθενώθηκα.
- μπατζιαριό** (το) / το τυροκομείο.
- μπατζιος** (ο) / είδος τυριού αποβουτυρωμένου.
- μπατζοτύρι** (το) / το τυρί φέτα.
- μπάτσες** (οι) / οι σφαλιάρες // τα σκαμπίλια.
- μπάφες** (οι) / τα ανούσια λόγια.
- μπάφιασα** (ρ) / κουράσθηκα.
- Μπαχαντέλα** (η) / το άχρηστο.
- μπαχτσίσια** (τα) / τα δώρα που πηγαίναμε μόλις τελείωνε και η σκεπή του νέου σπιτιού.
- μμιμπίλια** (τα) / τα στραγάλια.
- μπίκα** (η) / το χονδρό κουδούνι απο χαλκό που κρεμούσαν στους τράγους.
- μπίκας** (ο) / αυτός που χτυπάει με το κεφάλι.
- μπιλίτσαβους** (ο) / ο ξανθός με φακίδες στο πρόσωπο.
- μπιλιτζίκια** (τα) / τα βραχιόλια.
- μπιζέρσα** (ρ) / βαρέθηκα.
- μπιρμπιρίζουμι** (ρ) / στολίζομαι.
- μπίραβους** (ο) / ο φουκαράς // ο ταλαίπωρος.

μπιρμπικώ (ρ) / μαζεύω αυτά που μείνανε μετά τη συγκομιδή καρπών.

μπιρμπίλου (η) / η παιχνιδιάρα.

μπέλλα (η) / η προβατίνα με το άσπρο πρόσωπο.

μπιρμπιλουμάτς (ο) / εκείνος που έχει στρογγυλά και παιχνιδιάρικα μάτια.

μπιρντές (ο) / το κουρτινάκι.

μπιρτζάκαβους (ο) / ο ανάποδος // ο ιδιότροπος.

μπισμάνιψι (ρ) / αποθαρρύνθηκε // έκανε πίσω.

Μπίσιοβο (το) / παλιά ονομασία του χωριού Κυπαρίσσι.

μπίσκα (η) / παιχνίδι που παίζεται με δύο ξύλα.

μπιτούνκου (το) / ολόκληρο.

μπιστιργιά (η) / απότομος βράχος.

μπίτσι (ρ) / τελείωσε.

μπλάνταξα (ρ) / βαρέθηκα, αγανάκτησα, έσκασα απο το κακό μου.

μπλαρ (το) / το μουλάρι.

μπλέτσουμα (το) / το φαγητό.

μπλιατσιάσκα (ρ) / συνάντησα.

μπλιατσιάσκαμι (ρ) / συναντηθήκαμε.

μπλιόνταξι (ρ) / πλημμύρισε.

μπλιόρα (η) / η κατσικά που είναι περίπου δύο χρονών.

μπναρ (το) / το βαθύ πέτρινο πηγάδι.

μπντάκι (το) / το εμπόδιο.

μπόλκου (το) / πολύ // αρκετό.

μπομπότα (η) / το ψωμί απο καλαμπόκι.

μπόντους (ο) / το δηλητήριο που αφήνει το τσίμπημα της σφήκας ή της μέλισσας.

μπόντσα (η) / το χωμάτινο ταψί.

μπόσκους (ο) / ο χαλαρός.

μπότσιαρους (ο) / το σκιάχτρο // το φόβητρο.

μπόρλουκας (ο) / το μικρό παιδί, το διαβολάκι.

μουϊούρ (επιρ) [τούρκ.] / ορίστε περάστε.

μουγιουρντίζου (ρ) / δέχομαι κάποιον σπίτι μου για να τον περιποιηθώ.

μπούκλα (η) / ξύλινο στρογγυλό δοχείο για νερό.
μπούκουσα (ρ) / χόρτασα πολυ μέχρι το λαιμό.
μπουλούκους (ο) / ο χονδρούλης.
μπουγάτσια (η) / ζυμωτό ψωμί που γίνεται στο ταψί.
μπουμπούκα (η) / το ψωμί που πηγαίναμε στην εκκλησία,
η λειτουργιά.
μπουμπνάρ (το) / το πολύ πρησμένο μέρος του σώματος.
μπουντανέλια (τα) / τα πηρούνια.
μπουρανί (το) / ομαδικό παιχνίδι.
μπουραντάς (ο) / ο ταγματасφαλίτης // ο χωροφύλακας
στην κατοχή.
μπουράτο (το) / το άσπρο και φουσκωτό ψωμί.
μπουρίζου (ρ) / χτυπά με τα κέρατα.
μπουραζέλτσισ (οι) / οι επισκέπτριες // οι μουσαφίρησες.
μπουρλάτσαβους (ο) / ο απρόσεχτος // ο ανοικοκύρευτος.
μπουρμπουλόθκι (ρ) / τυλίχθηκε με μαντίλα στο πρόσωπο.
μπουριάζ (ρ) / ο ατμός που βγαίνει απο βρεγμένο πανί
όταν στεγνώνει.
μπούρμπουλους (επιρ) / να γίνουν στάχτη και καπνός.
μπουρμάς (ο) / το ειδικό καπάκι στο μπουκάλι απο το
τσίπουρο.
μπουρμπουρούτα (η) / δυνατή φωτιά με φλόγα και λάμψη.
μπουρχουζούρ (το) / φασαρία απο ανεπιθύμητους
επισκέπτες.
μπουτζουκλαίω (ρ) / κλαίω χωρίς να βγάζω δάκρυα.
μπουτσιαρούδια (τα) / ορνιθοσκαλίσματα // άσχημα
γράμματα.
μπούχαβους (ο) / ο φαινομενικά γερός // χονδρός μεν
αλλά σάπιος.
μπούχτσα (ρ) / χόρτασα.
μπράτμους (ο) / ο υπηρέτης κατά τη διάρκεια του γάμου,
ο βλάμης, ο παράνυφος.
μπριάνα (η) / ποταμίσιο ψάρι.
μπρουζιάλα (η) / το επικλινές χωράφι που το βλέπει πολύ
ο ήλιος.

μουμσιανές (ο) / η τουαλέτα.
μπρουζιαλίσκα (ρ) / ροδοκοκκίνησα απο τη φωτιά.
μπρούμτα (επιρ) / όταν ξαπλώνουμε με το πρόσωπο στο έδαφος.
μπρουστούρα (η) / η κοιλιά των ανθρώπων αλλά και των ζώων.
μπουγανίκια (τα) / τα γλυκά και τα δώρα που πηγαίνουν όταν γεννούνε οι γυναίκες.
μπρουζιούτας (ο) / αυτός που αρέσκεται να κάθεται κοντά στη φωτιά του τζιακιού.
μυρμηγκιάζ (ρ) / μουδιάζει το πόδι σαν να το περπατούν τα μυρμήγκια.
μπτζέρις (οι) / οι ρυτίδες, το ξεχειλωμένο δέρμα που κρέμεται, τα πετσιά.
μχός (ο) / το λειβάδι που έχει πηγάδι ή βρύση με νερό.
μψίρκους (ο) / η γαλοπούλα.
μσούρα (η) / το βαθουλό πιάτο, τσίγγινο ή πήλινο.
μπανόζου (η) / η κακιά γριά.
μπαμπάτσκους (ο) / ο ψηλός γεροδεμένος άνδρας.
μπαμπατζιάνα (η) / η γεροδεμένη γυναίκα // η άξια.
μισουλάγκιρους (ο) / ο μισόχαζος // ο μυαλοκομένος.

*Έκα μα, μη συμπρώχς, μη ξιζιούλτσις τμ' πλάτ.
Περίμενε, μη σπρώχνεις, με πλήγωσες την πλάτη.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ-

N,v

ναβρुकάς (ο) / το σημείο του εδάφους όπου αναβλίζει νερό.

νησιαλίδκους (ο) / ο φιλάσθενος // αυτός που δεν στέκει καλά στα πόδια του.

νηστικουμάρα (ο) / ο λαίμαργος // ο αχόρταγος.

νιάνια (η) / η γριά θεία.

νιρουχίτς (ο) / ο νεροχύτης.

νουή (η) / η διαίσθηση.

νουμπέτ (το) / τραγούδι που παίζεται με σόλο κλαρίνο στο τραπέζι του γάμου.

νουντάς (ο) / το δωμάτιο.

νουφαλός (ο) / ο ομφαλός.

νόχτους (ο) / το παλινό ανηφορικό μέρος του χωραφιού, η όχθη του ποταμού.

ντάβανους (ο) / μεγάλη ενοχλητική μύγα των ζώων.

νταβράντσι (ρ) / συνήλθε // δυνάμωσε.

νταγκλαράς (ο) / πολύ ψηλός.

νταϊάκι (το) / το στήριγμα.

νταϊακόθκα (ρ) / στηρίχθηκα.

νταϊακόνουμι (ρ) / κρατιέμαι // στηρίζομαι.

νταϊμα (επιρ) / συνεχώς // κατ' εξακολούθηση.

νταϊρές (ο) / το ντέφι.

νταϊλιάνα (η) / η περίφανη γυναίκα, όμορφη, λεβέντισα.

ντάλα (η) / παράγωγο του γάλακτος μετά την αφαίρεση του βουτύρου, επίσης το καταμεσήμερο.

νταλντώ (ρ) / τολμώ // ορμώ.

νταμάρ (το) / η ράτσα, το σόϊ, η καταγωγή.

νταμπλάς (ο) / η μεγάλη στεναχώρια, συγκοπή.

νταλάκιασα (ρ) / φούσκωσε το στομάχι μου απο τα πολλά υγρά.

νταούλ (το) / κρουστό μουσικό όργανο, το νταούλι.

ντάρα (η) / το κατακάθι του χοιρινού λίπους ή του λαδιού.

νταρνταλνάει (ρ) / μιλάει πολύ γρήγορα και νευρικά.

ντάσιους (ο) / χαϊδευτικά το αγόρι.

ντάτσκα (επιρ) / ο στενός κορσές // η κολιτσίδα.

ντιβουρλίγγκα (επιρ) / έρχομαι γύρω-γύρω,
δεν ησυχάζω.

ντίπ (επιρ) / τίποτα // καθόλου.

ντιρλίκουσα (ρ) / έφαγα, καταβρόχθησα.

ντιρμουλόϊ (το) / ο ειρμός της σκέψης // το λογικό.

Ντόλος (ο) / η παλιά ονομασία του χωριού Βυθός-Βοΐου.

ντέσμου (το) / το μπλέξιμο // όταν κάποιος κακοπέφτει
και δεν περνάει καλά, υποφέρει.

ντέρτ (το) / ο καημός.

ντουμανιάσκι (ρ) / πήρε φωτιά και γέμισε καπνούς.

ντουρλάπ (το) / όταν χιονίζει πάρα πολύ.

ντουσιέκ (το) / το στρώμα με γέμισμα απο άχυρα.

ντουσιμέξ (ο) / ο τοίχος, το χώρισμα με λάσπη
και σανίδες.

ντουσμάνους (ο) / ο ζωηρός, ο θαρραλέος,
ο αδίστακτος.

ντουσντίσκα (ρ) / στολίσθηκα.

ντράβαλα (τα) / οι φασαρίες.

ντραγάτς (ο) / ο αγροφύλακας.

ντραγκάλα (η) / το διχαλωτό μεγάλο ξύλο, με το οποίο
ανεβάζανε τα δεμάτια απο κλαδιά στις κλαδαριές.

ντριζιούνα (η) / η ακαταστασία, η ανακατωσούρα,
η φασαρία.

νταρντάνα (η) / η ψηλή, η γεροδεμένη γυναίκα.

*Ποτέ να μην αδημονείτε για το μέλλον,
πάντα έρχεται νωρίτερα.*

*Οι τιμές που κατακτώνται
είναι ανώτερες από εκείνες που προσφέρονται.*

*Ελεύθερος είναι αυτός που μπορεί
να δαμάσει τα πάθη του.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ-

Ε,ξ

ξάϊ (το) / η ποσότητα των δημητριακών πού έπαιρνε ο
μυλωνάς σαν αμοιβή για το άλεσμα.
ξανασέρνου (ρ) / διωρθώνω τα κεραμίδια της στέγης.
ξαπόστασα (ρ) / ξεκουράσθηκα.
ξέγκλαβους (ο) / ο ξεκρέμαστος // ο μετέωρος.
ξιέκατου (ρ) / ξέσχισε το.
ξέπλυμα (το) / το νερούλο και άνοστο φαγητό.
ξιέσκαβου (το) / το σχισμένο ρούχο.
ξιάλ (η) / γεωργικό εργαλείο, αλλά και μονάδα μέτρησης
της ώρας [πχ. “ο ήλιος είναι δυό ξιάλες ακόμα μέχρι
να βασιλέψει”].
ξιβουτανίζου (ρ) / βγάζω τα άχρηστα χόρτα απο το μπαξέ
ή το χωράφι.
ξιγκιλίσκι (ρ) / το σπάσιμο του κλαδιού του δένδρου απο
τράβηγμα με το χέρι ή απο το βάρος του χιονιού ή των
καρπων ή του αέρα.
ξιγκουλιώθκα (ρ) / ξεγυμνώθηκα.
ξιγκουφιάσκα (ρ) / μου βγήκαν οι γοφοί απο την κούραση
η από ατύχημα.
ξικατινιάσκα (ρ) / κουράσθηκα τα πόδια μου.
ξίκικου (το) / το άδικο ή χαράμι να σου γίνει.
ξιζιουλίσκα (ρ) / μου βγήκε το δέρμα μετά απο χτύπημα.
ξιλοκρέματα (τα) / η κρεμάλα.
ξιλουτσιέμπουρα (τα) / ένα είδος τσιμπουριού.
ξιζώνατους (ο) / αυτός που δεν φοράει ζώνη.
ξιμαντζούκλουτους (ο) / ο ασυμάζευτος // ο σβαρνιάρης.
ξιμέτουχους (ο) / ο άσκαστος, ο ασυλλόγιστος, αυτός
που δεν συμμετέχει σε κάτι.
ξιμπλέτσουτους (ο) / ο ξεκούμπωτος μπροστά στο στήθος.
ξιμπραγκάλτσι (ρ) / μεγάλωσε // ξεπετάχθηκε.
ξιμισιάσκα (ρ) / μου κόπηκε η μέση μου // πιάσθηκα απο
τη μέση μου.
ξινιάζου (ρ) / απαλάσσομαι // γλιτώνω.
ξινόμσα (ρ) / κυνήγησα κάπιον μακριά μου απο κακία.
ξιστατόθκα (ρ) / κουράσθηκα πολύ // μου βγήκε ο πάτος.

- ξιπλατίσκα** (ρ) / κουράσθηκα // μου φύγανε οι πλάτες
απο την κούραση.
- ξιπρουβόδσα** (ρ) / συνόδευσα κάποιον μέχρι την έξοδο.
- ξυπουλίθκα** (ρ) / έβγαλα τα παπούτσια μου και τις
κάλτσες και μτφ. πέθανα.
- ξιράτ** (το) / το κακό // η ατυχία.
- ξιρουτανίσκα** (ρ) / τεντώνομαι και συγχρόνως βγάζω και
ένα χασμουρητό.
- ξισαουλιάσκα** (ρ) / μου φύγανε τα σαγόνια απο το πολύ
κρύο ή απο τα πολλά γέλια.
- ξισαλιάσκα** (ρ) / μου φύγανε τα σάλια.
- ξισιλουϊσκα** (ρ) / μου έφαγε η στεναχώρια // σκέπτομαι
συνεχώς.
- ξισιρίθκα** (ρ) / γλύστηρησα // σύρθηκα.
- ξισπιρίσκι** (ρ) / φύγανε οι σπόροι του καλαμποκιού ή του
σιταριού.
- ξιστούρσι** (ρ) / απομακρύνθηκε // έφυγε μακριά απο φόβο.
- ξιστούρσιαμι** (ρ) / διαλυθήκαμε // σκορπισθήκαμε.
- ξισιλόϊαστους** (ο) / ο απερίσκεπτος.
- ξιστρουφιάσκα** (ρ) / έχασα τον έλεγχο // κάνω κάτι πέρα
απο τα όρια.
- ξιστόχαστους** (ο) / αυτός που δεν σκέφτεται και ξεχνιέται,
ο αφηρημένος.
- ξιτάφσι** (ρ) / βρώμισε.
- ξιτλίθκα** (ρ) / αηδίασα.
- ξιτσιπόθκι** (ρ) / χωρις ντροπή // χωρίς τσίπα.
- ξισίπουτους** (ο) / ο αδιάντροπος // αυτός που δεν έχει
τσίπα.
- ξιφίρανα** (ρ) / ξέπεσα // έχασα βάρος.
- ξιφουρτόθκα** (ρ) / απαλλάχτηκα // μού έφυγε ένα βάρος.
- ξικλιάνου** (ρ) / διασκεδάζω.
- ξίψωμα** (το) / μεροκάματο χωρίς φαγητό.
- ξλόκουτα** (η) / η χαζή, η ονειροπαρμένη, η φαντασμένη
γυναίκα.
- ξλιόψιρα** (η) / είδος ψείρα, υπήρχαν πολλές στην κατοχή.

ξνίθρα (η) / είδος ξινού χόρτου, επίσης η γυναίκα που πεισμώνει πολύ εύκολα, η αγέλαστη.
ξόφαλτσα (επιρ) / ίσα-ίσα που ακούμπησε ελαφρά το δέρμα η σφαίρα ή το μαχαίρι.
ξουραφιάς (ο) / ο αγροφύλακας.
ξτρά (επιρ) / μόλις που με ακούμπησε κάτι.
ξύθκα (ρ) / ξύθηκα.
ξυλουπνάκας (ο) / αυτός που δεν παίρνει τα γράμματα, ο χοντροκέφαλος.
ξιφλιαγκούρας (ο) / ο επιπόλαιος.
ξιαρνώ (ρ) / φτυαρίζω και μτφ. βγάζω τα χρήματα με το τσουβάλι.
ξουνέρ (το) / ιαματικό νερό, λέγεται και Αγιονέρι.
ξιπαϊιάζω (ρ) / παγώνω απο το κρύο.
ξιλαγαρίζου (ρ) / ξακαθαρίζω.

Α σι τσούζου λόγια.
Θα σου πω βαριές κουβέντες.

Μι κόβ λιόρδα.
Πεινώ πολύ.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

0,0

όκαχτους (ο) / ίδιος και απαράλλαχτος // ολόϊδιος.
ουμόλογου (το) / το γραμμάτιο.
όντας (επιρ) / όταν.
ορδίγιασα (ρ) / τακτοποίησα.
ορμήνια (η) / η συμβουλή.
όρσι (επιρ) / ορίστε.
όψιασι (ρ) / πήρε όψη // ωρίμασε.
ουβρούλια (τα) / τα κακά παιδιά.
ουγκάου (ρ) / βογγάω // βγάζω αγκομαχητά.
ούγκιγμα (το) / το αγκομαχητό.
ουδιέτς (επιρ) / όπως είναι.
ουπιστιά (η) / το λουρί που συνδέει το σαμάρι με τα
    πισινά του ζώου.
ούρδα (η) / η μυζήθρα.
ουρμηνεύου (ρ) / συμβουλευώ.
ουρσουζαβους (ο) / ο ιδιότροπος.
ουρσουζάβιασι (ρ) / απόκτησε ιδιοτροπίες.
ουργιάκχαμι (ρ) / ριχθήκαμε κάτω με ορμή.
οργος (ο) / μέρος του χωραφιού.

*Γυρνούσαν απ' του παζάρ ζαλίκα
    τα μπλάρια σιέα τά' χαν.
Γύρισαν απο την αγορά και είχαν
πολλά πράγματα φορτωμένα στα άλογα.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Π,π

παγάλια (επιρ) / σιγά-σιγά.
παγάδουσι (ρ) / σταμάτησε, ηρέμησε, έπαψε να κλαίει.
παένου (ρ) / πηγαίνω.
παλαμαριά (η) / ξύλινο εργαλείο που χρησιμοποιούσαν στο θέρισμα.
παλαμονίδις (οι) / σουβλερά αγκάθια.
παλαμόδιρι (ρ) / τον έφαγε η ανυπομονησία.
παλιγουριά (η) / η συμμετοχή σε βαρύ πένθος.
παλιουμάκου (η) / η γριά.
παλιουρούτια (τα) / παλιά πράγματα για πέταμα.
παλούκα (η) / αγκάθι απο αγριοαχλαδιά.
παλουκόθκα (ρ) / κάθησα κάτω, πληγώθηκα, τρυπήθηκα απο αγκάθι.
πανουτιόμ (επιρ) / τα πήρα επάνω μου όλα.
παραβουλίζουμι (ρ) / παραπατάω, πάω να πέσω, δεν έχω ευστάθεια.
παραγνώρσα (ρ) / έκανα λάθος.
παράδις (οι) / τα χρήματα.
παραμαζόχκα (ρ) / βιάσθηκα.
παραλαλώ (ρ) / παραμιλώ.
παραπατάου (ρ) / τρεκλίζω // σκοντάφτω.
παρατόρσα (ρ) / ανυπομονώ // αναστατώθηκα.
παρμακλίδια (τα) / τα κάγκελα.
παρμάρα (η) / αρρώστια των προβάτων.
παρπαλίски (ρ) / φωνάζει απο φόβο // λαχτάρισε.
παρτάλας (ο) / ο ξεσχισμένος // ο σβαρνιάρης.
παρταλιάσκα (ρ) / ξέσχισα τα ρούχα μου.
παρτσιακλιά (επιρ) / χωρίς τάξη και προγραμματισμό.
παρτσιακλός (ο) / ανοικοκύρευτος // αυτός που μπερδεύει τα λόγια του.
πασπαλίθκα (ρ) / γέμισα με ελαφρύ στρώμα σκόνης ή αλευριού.
πασπατεύου (ρ) / ψαχουλεύω // χαϊδεύω με σκοπό ερωτικό.
παταριές (οι) / τα χαστούκια.
πατάρσι (ρ) / την κοπάνισε // έφυγε.

πατλιά (η) / έφυγα γρήγορα με τα πόδια και μτφ. ένα βήμα μέρος.
πατσάλα (η) / η λιποθυμιά.
πατσάλουσι (ρ) / λυποθύμισε.
πατσιές (οι) / τα ίχνη // οι πατημασιές.
πατσιανίθρις (οι) / τα παρδαλιάσματα (κοκκινίσματα) στα πόδια απο τη φωτιά.
πατσιούκις (οι) / τα τερλίκια, οι κοντές πλεχτές κάλτσες.
πατούνης (οι) / οι μάλλινες μέχρι το γόνατο κάλτσες, που έπλεκαν στο χέρι οι γυναίκες.
πατόσπους (ο) / το χώλ των σπιτιών.
πατσιούραβους (ο) / αυτός που έχει στραβή μύτη.
πατσιουρόθκι (ρ) / συνοφρυώθηκε // έτοιμος να κλάψει.
πάφλους (ο) / μεταλλικό έλασμα.
παχνί (το) / ο στάβλος, το μέρος που βάζανε τα άλογα.
πέρπιρας (ο) / η πεταλούδα της νύχτας.
πέτουρα (τα) / οι χυλοπίτες.
πέτσουσα (ρ) / έδειρα κάποιον.
πέχλαβους (ο) / ο αεράτος.
πίκα (η) / η κακία.
πιδικλώθκι (ρ) / μπερδεύτηκε.
πικήθι (επιρ) / απο το πίσω μέρος.
πισνίκι (το) / το καρβέλι.
πριμινίμιτι (ρ) / να με περιμένετε.
πριφανιάρς (ο) / ο φαντασμένος // ο υπερήφανος.
πιτιρόπτα (η) / είδος πίτας και μτφ. το σχισμένο βιβλίο.
πιτσίκου (η) / η αδύνατη // η κοκκαλιάρα και μτφ. το πορτοφόλι.
πλαλώ (ρ) / τρέχω.
πλαστίρ (το) / ξύλινο σκεύος που ανοίγουνε τα φύλλα της πίτας.
πλί (το) / το πουλί.
πλιατσακαλής (ο) / ο κλέφτης // ο ληστής.
πλιάτσκου (το) / η ληστεία // το κλέψιμο.
πλέχτρα (η) / η αρμαθιά απο κρεμμύδια ή σκόρδα.

πλιούμπου (η) / το μικρό κορίτσι.
πλιότερου (επιρ) / περισσότερο.
πλόχιρου (το) / η χούφτα του ενός χεριού.
πλουκός (ο) / ο φράχτης.
πιργιλούσα (ρ) / κοροΐδευα.
πνάκας (ο) / ο βλάκας, ο καθυστερημένος, αυτός που δεν μαθαίνει τα γράμματα.
πνάκι (το) / το ξύλινο πιάτο.
πνακουτή (η) / η σκάφη που βάζουνε το ψωμί όταν είναι ακόμη ζύμη για να φουσκώσει πριν ψηθεί.
πόλκα (η) / η χωρίστρα των μαλλιών.
πούλκα (η) / η μικρή πουλάδα (κότα).
πόπουρδας (ο) / είναι ένα είδος μανιταριού κλειστό σαν σακκουλάκι άσπρο, που το φθινόπωρο το εσωτερικό του γίνεται καφέ σκόνη και μτφ. αυτός που πετάγεται χωρίς να τον ρωτήσουν.
πόστασα (ρ) / κουράσθηκα.
πόστα (η) / το ταχυδρομείο.
πόταβους (αντων) / τι λογής είναι;
πουλιόμσα (ρ) / πέταξα πέτρα, κυνήγησα, πολέμησα.
πουνίδια (τα) / οι πόνοι του σώματος.
πούπους (ο) / ο τσαλαπετεινός.
πουτσαράς (ο) / ο παλληκαράς.
πρασκαλίσκι (ρ) / πρίσθηκε το χέρι ή το πόδι μετά απο εξάρθρωση.
πρατσάλα (η) / η στιγμιαία αλλά δυνατή βροχή.
πρατσαλίσκα (ρ) / βράχηκα, έγινα μούσκεμα απο την πίεση του νερού της βρύσης.
πραχαλνώ (ρ) / ανεγείρω // κτίζω.
πρέκναβους (ο) / αυτός που έχει φακίδες στο πρόσωπο.
πρέκνις (οι) / οι φακίδες.
πρέτσκοβους (ο) / ο οξύθυμος.
πρίτσιους (ο) / ο γαΐδαρος.
προυγγέλις (οι) / τα κρεμαστά προγούλια.
προύχαβους (ο) / ο μαλακός.

πσίχα (επιρ) / πολύ λίγο.

πυρομάχους (ο) / ένα απο τα κάθετα στηρίγματα του τζιακιού.

πυρουστιά (η) / η σιδερένια τρίγωνη βάση που μπαίνει πάνω απο τα κάρβουνα, όταν θέλουμε να ψήσουμε κάτι στη φωτιά.

πίπκα (επιρ) / μπρούμυτα // με το πρόσωπο στο έδαφος.

πειρόνιασι (ρ) / όταν αισθάνομαι κατι έντονα και φθάνει μέχρι το κόκκαλο, βροχή ή κρύο.

πουρδαλίζ (ρ) / όταν κάποιος φοβερίζει άλλον.

πάτα-κιούτα (επιρ) / όταν κάποιος χτυπάει στα δυό μάγουλα άλλον και μτφ. στα γρήγορα.

παρασμόθκι (ρ) / άλλαξε μορφή προς το χειρότερο.

παράσμους (ο) / ο παραμορφωμένος απο ατύχημα ή απο το πολύ φαϊ.

παρστιά (η) / το μικρό δωμάτιο.

πατώ (ρ) / λεηλατώ // κλέβω // ληστεύω.

***Ήρθει ένας χόσκιος απ' του Ζμπάν
και μας πατσάλουσει στα γέλια.***

*Ήρθε ένας χωρατατζής απο τον Πεντάλοφο
και μας έκανε να χάσουμε τις αισθήσεις μας
απο το πολύ γέλιο.*

***Καθάρσα του σπιτ, ζβάρνιζα
κι τα ντουσιέκια.***

*Καθάρισα το σπίτι, αναποδογύρισα
και τα στρώματα.*

*Κανείς δεν έχει τόση ανάγκη απο το χαμόγελο,
όσο εκείνος που δεν μπορεί να το δώσει στους άλλους.*

*Απρόσμενες κοπιάσανε πιασμένες χέρι-χέρι
και στήσανε τρελό χορό οι αναμνήσεις πάλι.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΛΙΕΣ-

P,p

ραμάτα (η) / η αρμαθιά, όταν τα σύκα ή άλλα αντικείμενα τα περνάμε ένα-ένα μετά το άλλο σε σχοινί.

ρακί (το) / το τοπικό ποτό τσίπουρο.

ρακοκάζανου (το) / το καζάνι που βράζουν τα στέμφυλα και βγαίνει το ρακί.

ριβάν (επιρ) / το ρυθμικό βάδισμα του αλόγου.

ρίζαβους (ο) / ο ζωηρός ερωτικά.

ριφινές (ο) / ο έρανος.

Ραντουβίνστα (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Ροδιά.

Ραντουβίστ (το) / παλιά ονομασία του χωριού Ροδοχώρι.

ραχάτ (το) / η τεμπελιά.

ροβ (το) / είδος δημητριακού που το τρώνε μόνο τα ζώα.

ρόπουτους (ο) / ο χτύπος // ο θόρυβος.

ρουπότσα (ρ) / χτύπησα την πόρτα.

ρουγκάτσκου (ο) / ο παλαβός // ο ζωηρός.

ρουγκόζια (τα) / φυτά που βγαίνουν κοντά σε νερό, κυρίως στα ποτάμια.

ρουτσιάλα (η) / το νερουλό χιόνι.

ρότσκαβους (ο) / ο ζωηρός.

ρότσκου (η) / η ζωηρή.

ρουγκάλτσα (ρ) / ρεύτηκα.

ρουκώθκα (ρ) / τρύπωσα.

ρμαν (το) / το πυκνό δάσος.

ρουφτένιου (το) / είδος ψωμιού, μυρωδάτο με ρεβύθια, βασιλικό και άλλα αρωματικά φυτά, ψωμί του γάμου που καλούσαν μ' αυτό τον κουμπάρο.

ρούχουσι (ρ) / όταν το σίδηρο ή οποιοδήποτε μέταλλο πυρακτώνεται απο τη μεγάλη θερμοκρασία.

ρόρου (η) / η ελαφρόμυαλη // η άσκαστη.

ρούφσα (ρ) / ρούφηξα.

ριτσέλια (τα) / γλυκό του κουταλιού απο κολοκύθα.

ρίθκα (ρ) / πήδηξα.

Ραντουσίνστα (η) / η παλιά ονομασία του ψωριού Μέγαρο.

ρούντα (η) / η προβατίνα που έχει σγουρό μαλλί.

ρόγα (η) / το αντίτιμο για τη φύλαξη των αιγοπροβάτων.

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΛΙΕΣ-

Σ,σ

σαγλάμκους (ο) / ο δυνατός // ο ισχυρός.
σαγλαμουμένους (ο) / ο γεροδεμένος.
σαγλάμουσι (ρ) / δυνάμωσε.
σαΐσμα (το) / η βελέντζα, το κλινοσκεπάσμα χωρίς μαλλί-φλόκο.
σακαή (η) / αρρώστεια των μεγάλων ζώων, όταν βήχουν.
σακαϊάρκους (ο) / ο αρρωστιάρης.
σακοράφα (η) / η μεγάλη βελόνα που ράβανε τα σαμάρια των ζώων.
σαλός (ο) / ο χαζός.
σάλουμα (το) / το στέλεχος του σιταριού ή της σίκαλης.
σάματις (επιρ) / μήπως.
σαραγλί (το) / είδος γλυκού του ταψιού με φύλλα απο ζυμάρι ψημένο στο φούρνο, ποτισμένο με σιρόπι.
σαράντσμα (το) / τα ξεμάτιασμα // το ξεβασκάνισμα.
σαρμάντζα (η) / η κούνια των μωρών.
σάρσι (ρ) / έπεσε ο τοίχος του σπιτιού.
σβαρνίζου (ρ) / σέρνω κάτι.
σβαρνιάρς -ρου (ο,η) / ο ατιμέλητος, η ατιμέλητη.
σβόλια (τα) / τα χονδρά κομμάτια χώμα που αφήνει το αλέτρι όταν οργώνει.
Σβόλιαν (η) / η παλιά ονομασία του χωριού Αγία Σωτήρα.
σγούρια (τα) / τα μικρά αρνιά.
σγκρουβόλια (τα) / είδος αγκαθιού.
σέμπουρους (ο) / ο εταίρος του ζευγαριού στο όργωμα.
σιάβαρου (το) / το σκουπίδι.
σαϊτάνς (ο) / ο σατανάς και μτφ. ο πολύ έξυπνος.
σιακάτ (επιρ) / προς τα κάτω.
σιαλαβίζουμι (ρ) / όσο παίρνω τα πόδια μου.
σιάλτς (το) / το πολύ αλμυρό φαγητό.
σιάπαλα (επιρ) / σιγά-σιγά.
σιαπέρα (επιρ) / προς τα πέρα.
σιαπέρας (ο) / ο χαμένος // ο ηλίθιος.
σιάστσα (ρ) / ξαφνιάστηκα // τα έχασα.
σιαπάν (επιρ) / προς τα πάνω.

σιάτραβους (ο) / ο ατιμέλητος άνδρας.
σιάτρου (η) / η ατιμέλητη, η απεριποίητη γυναίκα.
σιάργκαβους (ο) / ο σκουρόχρωμος.
σιακάδια (τα) / τα χωρατά // τα αστεία.
σιατραφούλτς (ο) / ο μικρός δαίμονας.
σικλιτίσκα (ρ) / στεναχωρέθηκα.
σίλιγα (ρ) / σου έλεγα.
σίλτσι (ρ) / έλιωσε.
σίμουσι (ρ) / πλησίασε.
σιόπκαρους (ο) / ο χαριτωμένος γιός.
σιόπουτους (ο) / η τοποθεσία που έχει νερό.
σιόχαλα (τα) / τα σκουπίδια απο χόρτα.
σιούκου (ρ) / σήκω.
σιουκουτέλου (η) / η ελαφρόμουαλη // η επιπόλαιο.
σιουλνάρ (το) / η σωλήνα που τρέχει το νερό της βρύσης.
σιουλνάρα (επιρ) / κάποιο υγρό όταν τρέχει συνέχεια.
σιουλνάρσα (ρ) / έχυσα πολύ νερό κάτω.
σιουμαλνιέμι (ρ) / κουνιέμαι ελαφρώς.
σιούμι - σιέμι (ρ) / κουνιέμαι.
σιουμπιές (ο) / η ανησυχία.
σιουμπουτίνια (τα) / τα ψύχουλα της πίτας.
σιουμαργιάσκα (ρ) / τρομοκρατήθηκα, άρχισα να ανησυχώ.
σιούρδους, -δα (ο-η) / ο χαζός - η χαζή.
σιούρδιψι (ρ) / χάζεψε // έχασε τα λογικά του.
σιούρκα (η) / η σωλήνα απο την οποία τρέχει το νερό της βρύσης και μτφ. η ελαφρόμουαλη γυναίκα.
σιουρίχτρα (η) / η σφυρίχτρα.
σιούτους (ο) / αυτός που δεν έχει κέρατα.
σιρμπέτ (το) / νερό ζάχαρη ή το πολύ γλυκό φαγητό.
σίφνισι (ρ) / ξεράθηκε // στέγνωσε.
σιουχλιασμένους (ο) / ο άνδρας που έχει πολλές ρυτίδες.
σιούχλιασι (ρ) / ρυτίδωσε // μαράθηκε.
σιουρίζου (ρ) / σφυρίζω.
σκαλτήρας, -βους (ο) / το πειραχτήρι.
σκαμάκαρς (ο) / ο γέροντας.

σκαμάκου (η) / η γερόντισσα.
σκαρκάλ (το) / η ακρίδα.
σκαπέτσα (ρ) / κατάπια και μτφ. έφυγα μακριά.
σκανιάζου (ρ) / στεναχωριέμαι, συλλογίζομαι, έχω για κάτι τη φροντίδα.
σκίζα (η) / ο ψηλός και περήφανος άνδρας.
σκιζάρης (οι) / τα σκισμένα ίσια ξύλα.
σκλαβάκι (το) / παιδικό παιχνίδι.
σκλαρίκια (τα) / τα σκουλαρίκια.
σκλέντζαβους (ο) / ο αδύνατος, ο κοκκαλιάρης αλλά και σκληραγωγημένος.
σκλήκου (η) / η βρωμιάρα, που τη φάγανε τα σκουλίκια.
σκλι (το) / ο σκύλος.
σκιάθκα (ρ) / φοβήθηκα.
σκόλασι (ρ) / τέλειωσε.
σκουμπόθκα (ρ) / μάζεψα τα μανίκια των χεριών μου και άρχισα να δουλεύω.
σκουντός, -η (ο,η) / ο καημένος, η καημένη.
σκούπιρα (τα) / τα σκουπίδια.
σκουτίδα (η) / το βαθύ σκοτάδι.
σκράκους (ο) / ο σκορπιός.
σκρόπια (τα) / τα αραιά.
σκρόφα (η) / η γουρούνα που έχει γουρουνάκια.
σκρούμπαβους (ο) / ο καψαλισμένος, ο ταλαιπώρος, ο κακότυχος, ο φουκαράς.
σκρούμπους (ο) / ο κατακαμμένος.
σκρούμπσι (ρ) / κάηκε, μύρισε σαν καμμένο πανί.
σλίμπα (η) / η ακεφιά // η υπνηλία.
σκλαντήθρα (η) / η σπίθα της φωτιάς.
σμαζουχτιάρκους (ο) / αυτός που τα μεζεύει όλα.
σμαζώξ (ρ) / συμμαζέψου.
σμάρας (ο) / ο κρύος // ο ο κρυόμπλαστος.
σμάρια (τα) / τα χαμόκλαδα του δάσους.
σμαρίσιους (ο) / ο άκομπος.
σνι (το) / τα μεγάλο ταψί.

σνάπαλους (ο) / ο αθόρυβος, αυτός που περπατάει σιγά και όχι σταθερά, ο αργός.

σούϊρας (ο) / ένας κύκλος στο χόμα που παίζαμε με τις μπίλιες.

σουκκακιάρς (ο) / αυτός που γυρίζει συνέχεια στους δρόμους.

σοκκάκι (το) / το στενό δρομάκι.

σόκουρου, -α (το,τα) / τα κοτσάνια του καλαμποκιού μετά την αφαίρεση του καρπού.

σόμπα (η) / το δωμάτιο για καθημερινή χρήση.

σουγλιμάδα (η) / κρέας χοιρινό ψημένο στη σούβλα.

σουγλί (το) / το παλούκι με μύτη που δένανε τα ζώα.

σουγκάρ (το) / το τελευταίο παιδί της οικογένειας, αλλά και το μικρό όψιμο κατσίκι ή αρνί.

σούκαλου (το) / το κεφάλι του ζώου ή του ανθρώπου.

σουλούπ (το) / η εξωτερική εμφάνιση του ανθρώπου.

σούμα (επιρ) / συγκεντρωτικά // όλα μαζί.

σουμάδες (οι) / παιχνίδι που παίζεται με στρόγγυλες πέτρες.

σουμπούλ (το) / το μεταλλικό σημείο της μπούκλας που πίνουμε νερό.

σουλότα (η) / το χιονόνερο.

σουντώ (ρ) / προκαλώ τα σκυλιά να ορμήσουν, παρακινώ.

σουμπέτια (τα) / τα συμπόσια.

σουρβουλιάσκα (ρ) / έπεσα κάτω ξερός.

σουργκούν (το) / το ζημιάρικο παιδί.

σουρέκια (τα) / οι κακίες.

σουρλουτός (ο) / ο μακρουλός.

σουρούκια (τα) / τα παλούκια.

σουρουκιάσκα (ρ) / τρυπήθηκα απο αιχμηρό αντικείμενο.

σουρτούκι (το) / αυτό που κινείται συνέχεια // το ανήσυχο.

σουρτουκιάζω (ρ) / περιφέρομαι άσκοπα.

σουτζιούκια (τα) / γλυκό σε ραμάτα με καρύδια και πελτέ απο αχλάδια, που το κρεμάνε να στεγνώσει στον ήλιο.

σουφράς (ο) / το χαμηλό τραπέζι.

σπολάϊτ (επιρ) / ευτυχώς ή το ευχαριστώ.

σταλνώ (ρ) / κάθωμαι και δεν δουλεύω.
στάλους (ο) / το μέρος που σταματάνε τα πρόβατα το μεσημέρι όταν έχει ζέστη.
στανιό (επιρ) / με το ζόρι.
σταξιά (η) / η σταγόνα // το λίγο.
σταλίκια (τα) / τα περιττώματα.
σταρίθρα (η) / είδος πουλιού, που μοιάζει με το σπουργίτι.
σταχτουμπαπαλιάρς (ο) / αυτός που δεν φεύγει μακριά απο τη φωτιά // ο ντελικάτος.
στέκα (ρ) / περίμενε.
στέντζιαρους (ο) / το παλούκι που βρισκόταν στο κέντρο του αλωνιού, όπου έδεναν τα άλογα ή τα βόδια και αλώνιζαν το σιτάρι.
στόφα (η) / γυναικείο φόρεμα.
στράνια (τα) / τα ρούχα.
στρέβλα (η) / η επιμονή.
στρέγου (ρ) / συμφωνώ // συμβιβάζομαι.
στράκα-στρουκίς (οι) / τα βεγγαλικά // τα πυροτεχνήματα.
στρακαλιά (επιρ) / καλοντυμένη στην τρίχα.
στρέκλιασαν (ρ) / τσίμπησε η μύγα τα αγελάδια και φύγαν.
στριμπά (τα) / τα στραβά δόντια // τα σπασμένα σάπια δόντια.
στριμπουδόντου (η) / αυτή που έχει στραβά ή χαλασμένα δόντια.
στρούγκα (η) / η στάνη.
στρουγκάρα (η) / το πουλί τσίχλα.
στρουμπί (το) / το κάθισμα // το σκαμνάκι.
στρουμπουργιάσκα (ρ) / έφαγα πολύ και μπούκωσα, δεν μπορώ να πάρω ανάσα.
στούπουσι (ρ) / βούλωσε.
στούραβους (ο) / ο στυφός, ο άγουρος καρπός που όταν τρώγεται προκαλεί ένα μούδιασμα στη γλώσσα και στα ούλα.
συγκαθκό (το) / είδος παραδοσιακού χορού.
συγκαθίζ (ρ) / κουνιέται // λικνίζεται.

- συγκάηκι** (ρ) / το τσούξιμο που μοιάθει κανείς ανάμεσα στα πόδια ή στις μασχάλες απο τον ιδρώτα και τη ζέστη.
- σγκαλνιέμι** (ρ) / κουνιέμαι και ενοχλώ τον διπλανό μου.
- συλλουϊούμι** (ρ) / συλλογίζομαι // σκέπτομαι.
- συμπώ** (ρ) / σκαλίζω τη φωτιά, ενοχλώ, σκουντώ, υπενθυμίζω κάτι σε κάποιον συνέχεια.
- συμπουδαύλου** (το) / το μακρύ ξύλο που σκαλίζουμε τη φωτιά στο φούρνο.
- σύναξα** (ρ) / τράνταξα το δένδρο να πέσουν οι καρποί.
- συνιρίζουμι** (ρ) / ζηλεύω.
- συρμή** (η) / η γρίπη, η αρρώστεια, ο ιός.
- σφαϊό** (το) / ο πόνος // ο σφάχτης στην πλάτη.
- σφούγκους** (ο) / το πανί που καθαρίζουν τους φούρνους, αλλά και ο μαύρος απο τη βρώμα ή την καπνιά.
- σφουντίλ** (το) / το κάτω μέρος του αδραχτιού, εργαλείο με το οποίο έγνεθαν το μαλλί.
- σαούλ** (το) / εργαλείο του μάστορα, το σχοινί με ένα βαρίδιο που έκανε τη δουλειά του αλφαδιού.
- σιργιά** (η) / το συγγενολόϊ.
- σχαργιάτς** (ο) / ο αγγελιοφόρος.
- σώγαμπρους** (ο) / ο γαμπρός που μετά το γάμο μένει στο σπίτι της νύφης.

*Σιουλνάρξι η αστρέχα κι λούντζι του σπιτ.
Έτρεξαν τα νερά απο τη σκεπή και γέμισε
λάσπες το σπίτι*

*Να γνωρίζετε ότι είναι δυσκολότερο
να είναι κανείς τίμιος, παρά ήρωας.
Ηρωας γίνεσαι με μία πράξη της στιγμής.
Τίμιος χρειάζεται αγώνας μιάς ολόκληρης ζωής.*

*Δεν διδάσκουμε εκείνο που θέλουμε
Δεν διδάσκουμε εκείνο που ξέρουμε
Διδάσκουμε μόνο εκείνο που είμαστε.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Τ,τ

ταζέτκου (το) / το φρέσκο.
ταή (η) / είδος δημητριακού μόνο για ζώα.
ταϊστρα (η) / το μέρος που βάζουνε την τροφή για τα ζώα.
τακάτ (το) / η δύναμη // το κουράγιο.
τακουσιού (επιρ) / γρήγορα.
ταχαμάρς (ο) / ο πλεονέκτης // ο αχόρταγος.
ταράξ (ρ) / κουνήσου.
ταραθιά (η) / το πελέκημα της πέτρας.
ταρατσώνου (ρ) / γεμίζω το στομάχι μου με πολύ φαγητό.
ταρταλιότας (ο) / ο φωνακλάς // αυτός που λέει πολλά και φωνάζει δυνατά.
ταφτάς (ο) / το φουστάνι.
ταχιά (επιρ) / αύριο.
ταχταραβάν (το) / όταν χτυπάμε κάποιον άσχημα.
τέντζερης (ο) / η κατσαρόλα.
τερλίκια (τα) / πλεχτά χαμηλά καλτσάκια.
τζαβόρτσα (η) / η εξώπορτα της αυλής.
τζαντίλα (η) / το άσπρο πανί που στραγγίζουμε το τυρί.
τζαντίλας (ο) / ο φοβισιάρης.
τζαρίζου (ρ) / δεν βλάπω πολύ καλά.
τζέρτζιλα (τα) / τα κορόμηλα.
τζιαναμπέτς (ο) / ο ανάποδος // ο κακοήθης.
τζιαουνίζου (ρ) / κλαίω σιγά // γκρινιάζω.
τζιβόθκα (ρ) / νύσταξα πολύ // έκλεισαν τα μάτια μου.
τζιέλια (τα) / πολύς πόνος και ταλαιπωρία μετά απο εγχείρηση.
τζιέπ (η) / η τσέπη.
τζλιαπ (το) / η απολογία.
τζιλιάτσαν (ρ) / τον έκοψαν, τον παίδεψαν πολύ, τον βασάνισαν.
τζιριμές (ο) / ο γκρινιάρης, ο ζημιάρης, ο φασαρτζής.
τζιριμέτσι (ρ) / του έκανε ζημιά.
τζιρτζέλια (τα) / τα κουρελιασμένα ρούχα.
τζιτζβές (ο) / το μπρίκι του καφέ.
τζιτζιμάρκα (τα) / τα δίδυμα.

τζιουγκραβέλ (το) / το σπυρωτό χιόνι.
τζιούγκραβους (ο) / ο σγουρός.
τζιουμπανίκα (η) / ξύλινη μαγκούρα που χρησιμοποιούσαν τα παιδιά στα κάλαντα.
τζιουμουντάλα (η) / ψωμί και τυρί ανακατεμένο που το βάζανε μέσα σε πανί και το χτυπούσαν.
τζιούμπλα (επιρ) / ο ένας πάνω στον άλλον.
τζιουμπούς (το) / το τσιμπούσι, γλέντι με φαγοπότι.
τζιουρντίν (το) / η κοντή λίγο χοντρή βέργα, το τεντωμένο γενικά.
τζιουτζιουκλάρ (το) / το μικρό παιδί.
τζιούφους (ο) / τα μουστάκια του κρεμμυδιού, σημαίνει ακόμη και το τίποτε.
τζουγκράνα (η) / χτένα ξύλινη που μαζεύουνε τα χόρτα.
τζουμουχούρ (το) / το κεντρικό σοκκάκι που μαζευότανε τα βράδια οι χωριανοί.
τζούτσους (ο) / το μυτερό κάλυμμα του κεφαλιού.
τζουφνίζου (ρ) / πίνω με όρεξη.
τήρα (ρ) / κοίταξε.
τικνίζου (ρ) / φέρνω αποτέλεσμα // πετυχαίνω.
τιτραπέρατους (ο) / ο πανέξυπνος.
τλούπα (η) / το μαλλί που βάζανε στη ρόκα και γνέθανε.
τουρός (ο) / τα ίχνη.
τουρτούρα (η) / η αναμαλλιασμένη γυναίκα, επίσης το πουλί τρυγόνα.
τράμπα (η) / η αναταλλαγή.
τραπέτς (το) / το πολύ ξυνό φρούτο.
τραφόθκα (ρ) / λερώθηκα.
τραχείλας (ο) / αυτός που έχει μεγάλα κρεμαστά χείλη.
τριμτάρας (ο) / αυτός που τρέμουνε τα χέρια του.
τριχάλα (η) / το τρέξιμο.
τρίψιανα (τα) / τα πολύ μικρά κομμάτια.
τριψιανίζιτι (ρ) / τρίβεται.
τριψιάνις (οι) / τα ψύχουλα // τα τρίμματα.
τρουβάς (ο) / το υφαντό ταγάρι.

Τριτσκό (το) / η παλιά ονομασία του χωριού Τρίκορφο.
τρομαργιάσκα (ρ) / φοβήθηκα πολύ // τρώμαξα πολύ.
τρουχάλα (η) / η μεγάλη πέτρα.
τρυπουσάκος (ο) / αυτός που τα ξετρυπώνει όλα.
τσαγκάδα (η) / η γίδα που δεν έχει γάλα.
τσαγκαρσούλ (το) / το μυτερό εργαλείο με το οποίο ανοίγει τρύπες ο τσαγκάρης στο δέρμα του παπουτσιού.
τσάκνα (τα) / τα λεπτά ξερά κλαδιά.
τσακστός (ο) / απότομος και πολύ κατηφορικός δρόμος.
τσαμπασίρια (τα) / διάφορα οικιακά σκεύη.
τσάρκουσ (ο) / η ξύλινη κυκλική περίφραξη που βάζουνε μέσα τα πρόβατα για να τα αρμέξουν.
τσαρτσαλνάει (ρ) / όταν η βρύση έχει λίγο νερό και αργεί να γεμίσει τα παγούρια ή τα γκιούμια.
τσαρτσαράκουσ (ο) / είδος μικρού πουλιού, γκρί προς το σιέλ που γεννάει μέχρι είκοσι αυγά.
τσαρούγια (τα) / υποδήματα απο δέρμα χοίρου.
τσατίλα (η) / το νευρίασμα.
τσατίλασ (ο) / αυτός που νευριάζει εύκολα.
τσέπουρα (τα) / οι αγκαθωτές προεξοχές του ξύλου.
τσέργα (η) / η μάλλινη βελέντζα χωρίς φλόκο.
τσέρουσ, -άδι (ο,το) / είδος βελανιδιάς.
τσέτσιλασ (ο) / ο μικρός και αδύνατος.
τσιάγκαρ (επιρ) / ο ήχος απο το σπάσιμο του γυαλιού.
τσιαγκλί (το) / το οικιακό σκεύος, πιάτο, κατσαρόλα κλπ.
τσιαϊρ (το) / το ηλιόλουστο μέρος με λουλουδία.
τσιακατίσκι (ρ) / χτυπήθηκε // τσακώθηκε.
τσιακματώ (ρ) / ανάβω με το τσακμάκι, μτφ. παίρνω χαμπάρι ή ενδιαφέρομαι ερωτικά για κάποιον ή κάποια.
τσιάλια (επιρ) / λιώμα.
τσιάλιασι (ρ) / τον πήτησε, τον έκανε λιώμα, τον έλιωσε.
τσιαλκέβιτι (ρ) / χαϊδεύεται // κάνει τρυφερά αστεία.
τσιάλτσι (ρ) / έχασε τα μυαλά του // τρελλάθηκε.
τσιαμαντάνια (τα) / τα κουρελιασμένα ρούχα.
τσιάμαρσ (ο) / ο χαζός.

τσιαμπάς (ο) / η χωρίστρα των μαλλιών του κεφαλιού,
γενικά η περιποίηση των μαλλιών.

τσιάμου (η) / η χαζή.

τσιανάκα (η) / το μεγάλο βαθύ πιάτο.

τσιαπατσιούλτζ (ο) / ο ακατάστατος.

τσιάρκια (τα) / τα σκέρτσα // οι τρικλοποδιές.

τσιασίτια (τα) / τα πράγματα // τα χαρακτηριστικά.

τσιατί (το) / η σκεπή.

τσιάτσκα (η) / η κούπα.

τσιάτσιαβους (ο) / ο γρινιάρης, ο ανάποδος, αυτός που
έχει άσχημη συμπεριφορά // ο ιδιότροπος.

τσιγαρίδης (οι) / τα κοψίδια του χοιρινού κρέατος που
μένουν μετά το λιώσιμο του λίπους.

τσιγκαλου (το) / το ψεύτικο εργαλείο.

τσιγκίστρα (η) / η κακομαθημένη // αυτή που ανακατώνει
τους άλλους.

τσιγκλώ (ρ) / πειράζω // ενοχλώ.

τσιγκραβου (το) / το σιτάρι όταν ξηραίνεται πολύ και
έχει καεί απο την απότομη ζέστη.

τσιγκρουσι (ρ) / όταν το σιτάρι ωρίμασε αρκετά.

τσιεπουριάσκα (ρ) / τρυπήθηκα απο αιχμηρό αντικείμενο.

τσιίλας (ο) / ο βλάκας // ο καθυστερημένος.

τσιλιμίνγκας (ο) / ο αδύνατος // ο λιγνός.

τσιίμα (επιρ) / πολύ λίγο.

τσιίμα-τσιίμα (επιρ) / ίσια-ίσια που φθάνει.

τσιμιρόθκα (ρ) / φαρμακώθηκα απο τη στεναχώρια.

τσιμιρουμένους (ο) / ο στεναχωρημένος, ο λυπημένος,
ο πικραμένος.

Τσίμους (κ. όνομ) / ο Ευθύμιος.

τσιίμπλις (οι) / οι ακαθαρσίες των ματιών.

τσιμπρός (ο) / ο τσιγγούνης.

τσιμπούρ (το) / το παράσιτο, έντομο ενοχλητικό των
ζώων το λεγόμενο ακάρι και μτφ. το άτομο που δεν
ξεκολάει απο πάνω σου.

τσιντσιφίδης (οι) / οι σταφίδες.

τσίντζιλα - τσιντζιλούδια (τα) / τα ψεύτικα κοσμήματα,
τα μπιζού.

τσίοντα (η) / το ρίγος.

τσίοντιασα (ρ) / έχω κρυάδες // ανατρίχιασα απο το φόβο.

τσίομπριτσα (η) / είδος μπαχαρικού, όπως η ρίγανη.

τσίορμανους (ο) / ο επιπόλαιος ή ο παλαβός που πήρε τους
δρόμους και τρέχει στα λαγκάδια, έγινε άγριος.

τσίοχα (η) / η γουρούνα με τα μικρά της.

τσίοτρα (η) / ειδικό ξύλινο δοχείο που το στολίζανε και
βάζανε το κρασί με το οποίο καλούσαν τους χωριανούς
στους γάμους.

τσιουκανάρια (τα) / οι χτίστες.

τσιουκάνια (τα) / τα κουδούνια.

τσίοκανους (ο) / ξύλινο σήμαντρο.

τσιουκάνισμα (το) / ο πόνος απο χτύπημα, ιδίως όταν
μπεί κάποιο αγκάθι στο δάχτυλο.

τσιουκαλνώ (ρ) / ευνουχίζω // ανακατεύω // χτυπώ.

τσιουκαλτσμένους (ο) / ο ευνουχισμένος.

τσιουκλατώ (ρ) / ανακατεύω κάποιο υγρό.

τσιουλέγκα (η) / παιδικό παιχνίδι με δύο βέργες,
το τσιλίκι.

τσιουλίκ (το) / ο γερός.

τσιουλνώ (ρ) / χτυπώ με τα ξύλα να πέσουν οι καρποί απο
τα δένδρα.

τσιουλτάρια (τα) / ελαφρά τριμένα σκεπάσματα που δεν
κρατούν ζέστη στον ύπνο.

τσιούμκα (η) / χονδρό πανί που φυλάγουν τα βελόνια.

τσιουμπώ (ρ) / κοπανίζω τα σιτάρι ή το καλαμπόκι για να
βγουν οι σπόροι.

τσιούπρα (η) / το κορίτσι.

Τσιουρβαλνίμι (ρ) / παίζω με το νερό // πλένομαι.

τσιουρβάς (ο) / το φαγητό σουπα.

τσιουρίζου (ρ) / τσιρίζω δυνατά απο φόβο.

τσιουρίχτρα (η) / η μικρή που κλαεί τσιριχτά.

τσιουτσιούριασα (ρ) / μαζεύτηκα απο κρύο ή απο φόβο.

τσιουτίνιαξα (ρ) / ανατρίχιασα.
τσιουφούτκου (το) / το διαβολεμένο // το τσιφούτικο.
τσιουφούτς (ο) / ο τσιφούτης.
Τσιράκι (το) / παλιά ονομασία του χωριού Αγιος Κοσμάς
αλλά και το παιδί που κάνει θελήματα.
τσιράπια (τα) / οι μάλλινες πλεχτές κάλτσες.
τσιρίλα (η) / η ευκοιλιότητα των ζώων.
τσιρλίσκι (ρ) / βρωμίσθηκε // λερώθηκε.
τσιρουπούλ (το) / το σπουργίτι.
τσιώνα (η) / είδος πουλιού στο μέγεθος του σπουργιτιού.
τσκάρ (το) / το μικρό δένδρο.
τσλιζ (ρ) / κρυφακούει ή καταλαβαίνει τι λέμε.
τσιούτα (ρ) / σιωπή // μη μιλάς.
τσούντα (η) / η άκρη της κουβέρτας.
τσούζου (ρ) / πίνω.
τσουντζούφου (η) / η χαϊδεμένη, η τσαχτίνα κοπέλα.
τσουρδί (το) / αυτό που κρέμεται.
τσουρουφλίσκι (ρ) / καψαλίσθηξε απο την πολύ φωτιά.
τσουτσουνιανους (ο) / το πουλί κορυδαλλός, αλλά και
αυτός που κάνει τον παλληκαρά.
τσιούτσιανους - τσιούτσιαλους (ο) / ο μικρός.
τσουρτσούφ (το) / το γερό ξύλο που έφαγε κάποιος.
τσουτσουνιόνιτι (ρ) / καλλωπίζεται // υπερηφανεύεται.
τσούφσα (ρ) / τρύπησα κάτι ή κάποιον με αιχμηρό
αντικείμενο.
τυφλοπάνιασι (ρ) / με έπιασε στον ύπνο // με ξεγέλασε.
τσιαγμένους (ο) / αυτός που επιθυμεί διακαώς κάτι.
τζούκα (η) / η κοιλιά // το σταμάχι.
Τζίλιας (κ. όνομα) / ο Βασίλης.
τσαρτσάρα (η) / η χτένα των μαλλιών.
τσιουπουλτάρα (η) / το πουλί δρυοκολάπτης.
τράνημα (το) / ο μεγάλος σε ηλικία.
τα φσαϊ (απρόσ. έκφραση) / είναι λεφτάς // έχει χρήμα.
τά βαξι (απρόσ. έκφραση) / πέθανε.

*Ζήσε όπως πρέπει την κάθε στιγμή
πριν γίνει ανάμνηση.*

*Οι καλύτερες στιγμές τις οποίες δοκιμάζουμε στη γη,
είναι εκείνες στις οποίες σκεπτόμαστε
τα επουράνια πράγματα.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΑΛΙΕΣ-

Φ,φ

- φαλτσέτα** (η) / το δίκοπο μαχαίρι.
- Φανίστρα** (η) / το μικρό παραθυράκι του υπογείου που συνήθως μπαινόβγαινε η γάτα.
- φάρα** (η) / η γεννιά, το σόϊ, η καταγωγή, η οικογένεια.
- φαράς** (ο) / το μικρό φτιάρι.
- φαρίνα** (η) / το άσπρο ψωμί χωρίς το πίτουρο.
- φάσκιουσι** (ρ) / γέννησε.
- φασκιά** (η) / το σχοινί για το σπαργάνωμα του βρέφους.
- φάτσα** (η) / το πρόσωπο.
- φέξ** (η) / το φως // η λάμπα.
- φιγγίτς** (ο) / ο φεγγίτης, το παραθυράκι του υπογείου που περνάει το φως.
- φιδουπόκαμσου** (το) / το δέρμα του φιδιού όταν αυτό το αλλάζει και είναι ολόκληρο.
- φιρφιρένιου** (το) / το ρηχό πιάτο πορσελάνης.
- φίκος** (ο) / ομαδικό παιχνίδι.
- φίτσια** (τα) / παιδικό ομαδικό παιχνίδι δύο ομάδων, με μικρές στρογγυλές πλάκες που τις έβαζαν τη μία πάνω στην άλλη και προσπαθούσαν να τις ρίξουν με μία μικρή μπάλα.
- φιτσιαλούδια** (τα) / τα θρύψαλα απο σπάσιμο γυαλιού ή άλλου αντικειμένου.
- φθουνιάρς** (ο) / ο φθονερός // ο κακός.
- φκιάρ** (το) / το φτυάρι.
- φλάστουρας** (ο) / το ξύλινο σκεύος, σαν σφραγίδα, που το πατούσαν πάνω στο ζυμάρι οι γυναίκες όταν κάνανε τις λειτουργίες πριν τις βάλουνε στο φούρνο.
- φλιασκουτός** (ο) / αυτός που έχει χονδρά μάγουλα.
- φλιμόνια** (τα) / τα πνευμόνια.
- φόβιους** (ο) / ο άγριος // αυτός που προκαλεί φόβο.
- φότησια** (η) / ο σουγιάς, το μαχαίρι που κλείνει.
- φουκάλ** (η) / η σκούπα.
- φουκαλνώ** (ρ) / σκουπίζω.
- φουρλέτσκου** (το) / το ξύλινο εργαλείο με το οποίο χτυπούσαν το γάλα και έβγαινε το βούτυρο.

φουρλατώ (ρ) / πετώ πράγματα με μανία.
φουφουτιασμένους (ο) / ο άρρωστος που έχει ρίγος και τρέμει.
φταρνίσκα (ρ) / φταρνίστηκα.
φτασμένου (το) / το ώριμο.
φτυλιάρς (ο) / ο ζαβολιάρης, το πειραχτήρι, αυτός που βάζει λόγια σε άλλους και τσακώνονται.
φυρό, -ή (το,η) / όταν κάτι δεν εφαρμόζει καλά, έχει χαραμάδα.
φύρα (η) / η ζημιά.
φούρλα (η) / η στροφή που κάνουμε στο χορό.
φτουράει (ρ) / συμφέρει // τελειώνει γρήγορα.
φουλτακιάσκα (ρ) / κάηκα, έβγαλα σπυριά απο την πολλή φωτιά.
φιτφάς (ο) / ο πολύ έξυπνος.
φιγγουλουγάει - φιγγουβουλάει (ρ) / όταν έχουμε όλα τα φώτα του σπιτιού αναμμένα ή αυτός που λάμπει απο χαρά ή είναι καλοντυμένος.
φλώρα (η) / η γίδα με κιτρινωπό τρίχωμα.
φούτσιους (ο) / ο αδερφός.

Ω, Μκόλινα,
του καρβέλ του θέλου μπιτούγγκου.
Ω, Νικόλαινα (γυναίκα του Νικόλα)
το ψωμί το θέλω ολόκληρο.

*Αν δεν μπορείς να είσαι λεωφόρος
γίνε μονοπάτι.
Αν δεν μπορείς να είσαι ήλιος
γίνε αστέρι.
Απο το μέγεθος ούτε κερδίζεις, ούτε χάνεις.
Να είσαι ο καλύτερος σ' αυτό που είσαι.*

*Νοιώθεις καλύτερα μιά ευτυχία,
που πλήρωσες ακριβά για να την αποκτήσεις.
Πράγμα που δεν κοστίζει, δεν αξίζει.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΙΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΟΛΛΙΕΣ-

X,χ

χαζίρκους (ο) / ο έτοιμος.
χαζγκανίας (ο) / αυτός που χάνει τον καιρό του // αυτός που χαζεύει εδώ κι' εκεί.
χαϊρ (το) / η προκοπή // το γούρι.
χαϊρλίδκου (το) / το γουρλίδικο // το καλορίζικο.
χαϊμαλί (το) / το στολίδι // το φυλαχτό.
χαλές (ο) / το αποχωγητήριο και μτφ. ο βρωμιάρης.
χαλεύου (ρ) / ψάχνω // γυρεύω.
χαμπάρια (τα) / τα νέα.
χαμπέρια (τα) / τα λόγια.
χάμουργκας (ο) / ο τυφλοπόντικας.
χαντάκ (το) / το αυλάκι.
χαντακόθκα (ρ) / έπαθα ζημιά.
χαντακουμένους (ο) / ο ζημιωμένος // ο κακομοίρης.
χαντούμς (ο) / αυτός που δεν έχει τσαγανό, αυτός που είναι ακίνδυνος για τις γυναίκες, ο αποβλακωμένος.
χαπακόθκι (ρ) / πήρε πολλά χάπια.
χαράμ (επιρ) / χαράμι, να σου βγεί ξίκικο, να μην το χαρείς.
χαρλίζου (ρ) / ροχαλίζω.
χαρχάλ (το) / το λειρί του κόκκορα.
χαταλής (ο) / ο φασαρτζής.
χατάς (ο) / η φασαρία // ο τσακωμός.
χασουμέρσα (η) / έχασα τον καιρό μου.
χασουμέρς (ο) / αυτός που περνάει άσκοπα την ώρα του.
χεριά (η) / μικρό δεμάτι σιταριού, όσο χωράει ένα χέρι.
χήτας (ο) / ο φοβιτσιάρης // ο χέστης.
χλιάβασι (ρ) / τα ανακάτεψε, τα μπέρδεψε, τα χάλασε.
χλιαπατούρας (ο) / ο αχόρταγος // αυτός που καταπίνει το φαγητό βιαστικά και αμάσητο.
χλιάρ (το) / το κουτάλι της σούπας.
χλιάρα (η) / η ξύλινη μεγάλη κουτάλα.
χλιαράκ (το) / ο πόνος στη χολή.
χλιάρας (ο) / ο βλάκας.
χνερ (το) / η σκανταλιά // το χουνέρι.

χλιμπουνάρος (ο) / ο κιτρινιάρης, ο αρρωστιάρης,
ο φυματικός.

χνόπουρους (το) / το φθινόπωρο.

χόβολ (η) / η στάχτη που έχει και λίγα κάρβουνα.

χόσκους (ο) / ο αστείος.

χουλκό (το) / το σπυρί που είναι πρησμένο και
βγάζει πύο.

χουρχούλαξι (ρ) / έβρασε.

χουσμέτια (τα) / οι δουλειές του σπιτιού.

χπάρα (η) / η κουφοξυλιά.

χραμ (το) / είδος κουβέρτας που γινόταν στον αργαλειό
με μαλλί προβάτου.

χρεία (η) / το αποχωρητήριο // ο καμπινές.

χτικιάρς (ο) / αυτός που προσβλήθηκε απο
φυματίωση.

χτικιό (το) / η κακιά αρρώστεια // η φυματίωση.

χυρόβουλα (τα) / τα άχυρα που μένουν μετά την
συλλογή των καρπών της σίκαλης.

χώνιψι (ρ) / άρχισε να μυρίζει // άρχισε να σαπίζει.

χαιβάνια (τα) / τα ζώα.

χνιάσταρς (ο) / ο ασθενικός.

χαστρέτκους (ο) / αυτός που επιθυμεί κάτι διακαώς
αφου το έχει στερηθεί καιρό.

χουλέβια (τα) / περισκελίδες παλιάς ανδρικής στολής.

*“Φοβού την εκδίκηση των υπο σου ευεργετηθέντων”
(Πλάτων)*

*Για τα νιάτα η ζωή είναι ένα πολύ μακρινό μέλλον,
για τα γηρατειά ένα πολύ σύντομο παρελθόν.*

ΡΙΚΑ ΤΖΙΑΜΠΗΡΗ - ΣΤΟΥΠΑ
-ΝΤΟΠΙΟΛΛΙΕΣ-

Ψ,ψ

ψάρακας (ο) / ο αγαθιάρης // ο άπειρος.
ψάρουσι (ρ) / αποθαρύνθηκε // φοβήθηκε.
ψιψίκου (η) / η γάτα.
ψμόγατα (η) / η κοκκαλιάρα αδύνατη γυναίκα και
ψημένη στο πρόσωπο απο τον κρύο αέρα.
ψουμουμένους (ο) / ο γεροδεμένος.
ψουριάς (ο) / αυτός που έχει ψείρες και μτφ. αυτός που
δεν έχει χρήματα.
ψχός (ο) / η μέρα του Σαββάτου όταν μοιράζουν κόλλυβα
για τους νεκρούς.
ψτόκουλα (επιρ) / με την όπισθεν // όταν περπατάμε πίσω
και κοιτάμε μπροστά.
ψτόλας (ο) / αυτός που δεν μαθαίνει γράμματα.
ψίλους (ο) / οι φωτιές που ανάβουνε τις απόκριες.

*Κοιτώντας με τη ματιά του σήμερα το χθες,
αρχίζουμε να ψηλαφούμε τις πληγές
που άφησε ο χρόνος.
Όσες βαθειά χαράχθηκαν, επουλώθηκαν γρήγορα
και είναι οι πιο σημαδιακές, γιατί,
σεμνά, αντιηρωϊκά και παρηγορητικά
μέσα σ' αυτές εφώλιασε
η ουσία της ζωής.*

*Μωρ' νύφ', κλείσ' τα 'ρνίθια καλά,
να μη σεβ' μέσα καμμιά αλούπα
κι τς γκλιρώσ' όλις.*

*Νύφη, κλείσε καλά την πόρτα απο το κοτέτσι,
γιατί θα μπει καμμιά αλεπού και θα τις πνίξει όλες.*

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας την προσπάθεια μου αυτή θα ήταν παράλειψη μου να μην καταθέσω λίγα λόγια για το χωριό μου, τις Εκκλησίες (Βιβίστι).

Απο αφηγήσεις των παπούδων μας το χωριό πολύ παλαιότερα εξ' αιτίας του φόβου των Τουρκαλβανών και των κλεφτών είχε χτιστεί δύο φορές σε μέρη ερημικά, δύσβατα και απροσπέλαστα.

Οι τοποθεσίες αυτές λέγονταν “Παλιοχώρι” και “Μπραγκανιά”.

Δύσκολα χρόνια. Ζήσανε όμως οι άνθρωποι με πολύ αγάπη και συνεργασία, σεβασμό και αλληλοεκτίμηση μεταξύ τους.

Ένα γραφικότατο χωριό, χωρισμένο σε τρεις μαχαλάδες.

Κάθε μαχαλάς με τις δικές του ιστορίες.

Σπίτια δίπατα και τρίπατα (μεγάλες οικογένειες βλέπετε), αγκωνάρια πελεκητά, παντού πλακόστρωτα και γκαλντερίμια.

Είναι το χωριό που γνώρισα εγώ.

Εκεί γεννήθηκα, εκεί αντίκρισα τον ήλιο για πρώτη φορά, εκεί άκουσα το νανούρισμα της μάνας μου, τους ήχους της βροχής στα κεραμίδια, το κελαϊδισμό των πουλιών, τα ακούσματα των τραγουδιών των γυναικών στα πανηγύρια, στους γάμους, στους αρραβώνες, στις ονομαστικές γιορτές, στα μοιρολόγια.

Τα τραγούδια της Πασχαλιάς, εκείνο το “Αη Γιώργη Βούλγαρε και σκορποφαμιλιάρη” ηχεί ακόμη έντονα στα αυτιά μου, τα τραγούδια του Αη Γιάννη του Κλείδωνα, του θέρου, της Παναγιάς, του αη Δημήτρη.

Η εκκλησία μας, το σχολείο, το τσαγκαράδικο, η βρύση, όλα γύρω απο την πλατεία του χωριού.

Κάποτε το σχολείο μας φιλοξενούσε πενήντα και περισσότερους μαθητές, στα δικά μου χρόνια μόνον είκοσι.

Τώρα στέκει μόνο κι έρημο, συντροφιά με τις αναμνήσεις του.

Ωραία χρόνια, ανεπανάληπτα και νοσταλγικά.

Λυπάμαι που η γενιά του γιού μου δεν έχει τέτοια βιώματα.

Εδώ και τριάντα πέντε χρόνια , μεταφέρθηκε για τέταρτη φορά το χωριό μου, σιγά-σιγά με πόνο ψυχής στην τοποθεσία που βρίσκεται σήμερα κατά μήκος του κεντρικού δρόμου Γρεβενών-Πενταλόφου-Ιωαννίνων.

Διοικητικά και εκκλησιαστικά υπάγεται στο Νομό Γρεβενών. Απο απόψεως κουλτούρας όμως, ηθών και εθίμων, προσεγγίζουμε την περιοχή του Βοίου-Κοζάνης με την οποία γειτονεύουμε.

Ηλιόλουστο και αερολαλούμενο.

Θέα μαγευτική.

Όλα τα σημεία του ορίζοντα, Γράμμος-Βίτσι-Βασιλίτσα-Όλυμπος-Περτούλι, στα πόδια μας.

Η ανατολή και η δύση του ήλιου ποιητική, φανταστική, πληθωρική.

Υψόμετρο 980 μ., 30 σπίτια, 50 κάτοικοι.

Νιώθουμε όμως φιλοξενούμενοι.

Συνοικισμός κάποτε της κοινότητας Αγίου Κοσμά, σήμερα στο Δήμο Αγίου Κοσμά, συνοικισμός του Δ.Δ. Αγίου Κοσμά.

Αυτά εν ολίγοις, μπορεί να σας κούρασα. Ζητώ την κατανόηση σας. Άλλωστε για το χωριό σας, όλοι το ίδιο θα κάνατε.

Σας ευχαριστώ.

*Αυτήν εικι σιαπέρα δεν πλένιτι ντιπ,
λιαγκαβίζ μον' κι λίγου τς άκρις απ' τα δάχλα,
ρίχν μιá μπάτσα στα μούτρα τς
κι να την πρωτ' στου τζουμουχούρ.*

*Αυτήν η γυναίκα στο πέρα μαχαλά δεν πλένεται
καθόλου, βάζει τις άκρες των δαχτύλων της για
λίγο στο νερό, ρίχνει και μια χούφτα νερό στο
πρόσωπό της και να 'την στη πλατεία με τις
άλλες γυναίκες.*

*Τελειώνοντας αυτή τη προσπάθεια μου, θέλω να
ευχαριστήσω τον πρόεδρο του χωριού μου και πρόεδρο
του Φιλοπροόδου Συλλόγου Αγίου Κοσμά Γρεβενών
“Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ”*

*κ. Μάκη Κουτσονίκο, ο οποίος απο την πρώτη
στιγμή υπήρξε θερμός υποστηρικτής αυτού του
εγχειρήματος.*

*Με εκτίμηση
Ρίκα Τζιαμπίρη-Στούπα
Δεκέμβριος 2007*

